

כך נתקלתי בחנוכיה של השד"ר הנעלם // הרב ישראל גליס

כל ישראל

מוסף שבת

כ"ב בכסלו תשע"ו, פרשת וישב

שעשה לי נס

עודד נעים, סגן מפקד פלוגה במג"ב, נדרס ע"י מחבל פלסטיני שדהר לעברו. בראיון ל"כל ישראל" הוא מספר על נס ההצלה הפרטי שלו ומודה לקב"ה על ההצלה המופלאה בחודש של הניסים

זהירות, ריבית!

הרה"ג פנחס וינד מתריע: "אנשים עוברים על איסורי ריבית בכל יום"

מאי חנוכה?

מסע בעקבות החנוכיות ההיסטוריות

שלום, דובאי

מדינות ערב משמיעות זמירות חדשות

הרכב, נהוג בידי מחבל ערבי, דהר אל מול עיניו ואז התנגש בו חזיתית - אבל חייו של עודד נעים ניתנו לו במתנה • ימים ספורים לפני חנוכה, חג הניסים, חווה עודד נעים, סגן מפקד פלוגה במשמר הגבול, נס פרטי משלו: הוא ניצל בנס מפיוגע דריסה, שכמעט והסתיים באסון קטלני • בכל יום הוא מודה לאלוקים על ההצלה המופלאה, ומנסה להשתקם כמה שיותר מהר - כדי לחזור כבר לשטח • נעים, בעבר ממפקדי אזור חברון ומערת המכפלה, חווה כל רגע מסוכן שניתן באזורים הללו, אזורי החיכוך הגדולים ביותר, אבל שום דבר לא הכין אותו למה שעבר ביום שלישי שעבר • על הניסים

הידיעה שהופיעה בכלי התקשורת ביום שלישי לפני שבוע וחצי, הייתה לאקונית: "לוחם מג"ב נפצע באורח בינוני ושלווה חיילים נוספים, בהם קצין בדרגת סגן אלוף, נפצעו באורח קל בפיוגע דריסה שאירע בצומת תפוח. המחבל, בן 21 מג'נין שדרס את הארבעה, נפצע באורח קשה".

ידיעה, כמו כל הידיעות. סיפקה את המידע, את מה שקרה, אבל כיסתה בכמה משפטים את הנס הגדול שקרה שם. וכעת, המשפט "לוחם מג"ב נפצע באורח בינוני", לובש גם שם: עודד נעים, סגן מפקד פלוגה ה' במג"ב (משמר הגבול).

כאשר אנחנו פותחים עיתון בחודשים האחרונים וקוראים על הפיגועים הרבים של"ע מתרחשים בארץ, אנחנו מקבלים הרבה מידע: מה קרה, איפה זה קרה, מי נפצע. מה שאנחנו לא קוראים באותן ידיעות, הוא את מה שיכל להתרחש לולי יד ההשגחה העליונה באה וסיבבה משהו שישנה את התמונה.

וזה מה שקרה לעודד נעים בשבוע שעבר. הוא ניצל בנס ממוות בטוח בפיוגע הדריסה המבעית בצומת למוד פיגועים, צומת תפוח, וכעת הוא כאן כדי לספר על הניסים ועל הנפלאות.

לשרת בעיר האבות

עודד נעים, סגן מפקד פלוגה מ' במג"ב, התגייס למג"ב לפני כ-8 שנים, אחרי שירות ארוך בצבא.

במהלך שנותיו במג"ב, כיהן במגוון תפקידים בגזרות הדרום ואיו"ש (אזור יהודה ושומרון), מהן 3 שנים שירת באזור חברון ומערת המכפלה, וכיהן שם בתפקידים מגוונים, ממפקד המחלקה ועד קמב"צ הפלוגה שם. "לשרת שם, בחברון עיר האבות", הוא אומר, "זו הייתה אווירה מיוחדת. ובכלל, לשרת בכל איו"ש ובכלל במג"ב זו תחושה אחרת מסתם שירות. אני למשל, משרת מאז ומעולם בכל שנותיי במג"ב במקומות שהם ממש הליכה של מוקדי החיכוך: חברון, מערת המכפלה, גזרת איו"ש, צומת תפוח. ומבחינתנו, זה לא משנה היכן

כוחות הביטחון מגיעים לאזור הפיוגע

אתה נמצא, עליך לשמור על האזרח שיוכל לחיות את חייו בחופשיות. כששירתתי בחברון, במערת המכפלה, מה שעמד מול עינינו זו השמירה על הזכות של כולם לבוא ולהתפלל במערת המכפלה. כשהוא מדבר על השירות בחברון, הוא מבקש להוסיף: "חברון זו עיר מאד מורכבת. יש שם שילוב של מתיישבים ופלסטינאים, מה שמקדם חיכוך מאד גבוה. שני המרכיבים האלה של תושבי חברון, נעים על אותם צירים ומתפללים יחד במערה. לכן, תפקיד מסוג זה בחברון ומערת המכפלה, דורש הרבה ממלכתיות, תשומת לב לפרטים, והרבה נחישות ומוכנות לכל אירוע. האירועים שם, כידוע, הם רבים ומורכבים ממקרים שונים: מבקת"בים והפרות סדר, דרך סכינים וירי ל"ע, ותפקידנו היה למנוע מאזרחים להיפגע. כשאתה יודע שעלול חלילה להיות אירוע, אבל אתה לא יודע היכן יהיה האירוע - עליך להיות כל הזמן במצב של מוכנות ודריכות, ולהיות קשוב לכל מה שקורה מסביבך".

נעים לא שוכח מקרה אחד, שגם הגיע לכותרות הכואבות, האירוע בו נורה למוות החייל גל קובי הי"ד. "זה היה בסוכות לפני כשנתיים, בחול המועד סוכות תשע"ד. קובי, חייל גבעתי שעמד ממש לידנו, נורה למוות מצלף על אחד הגגות הסמוכים לעמדה שלנו. המערה

הייתה אז מלאה במתיישבים ובחוגגים, מאות אנשים שהיו בתוך המערה. ברור שכשקורה אירוע שכזה, שבזמן שיש לך הרבה אנשים במערה קורה אירוע חבלני קטלני בטווח של כמה מטרים משם, אתה צריך להיות אחראי ולחצוץ בין האוכלוסייה לבין אותו מפגע (שאגב, לא נתפס עד היום). ברגעים הראשונים זה היה נראה כאירוע שיכול להימשך עוד - כירי לתוך המבקרים, ועשינו הכל כדי למנוע את זה. ברגעים כאלה אתה פועל כמו שתרגלו אותך וכמו שאתה מכשיר את הלוחמים שלך. אתה לא חושב על התחושות הקשות, אתה פשוט פועל כדי להגן על האזרחים והחיילים המוצבים שם".

#אתה עצמך הגעת למצבים של סכנת חיים במהלך השנים?

"לא פעם ולא פעמיים. הרבה פעמים תפסנו בעמדות הבידוק בחברון ובשאר המחסומים שלנו סכינים, כך שברור לך שמי שהניח אותם בתיק בא במטרה לבצע פיגוע. אלא שכשאתה בתוך זה, ואתה מוצא סכין על חשוד, אתה יודע בדיוק מה ההליך, ומהם הדברים הטכניים שעליך לבצע. רק אחר כך אתה מבין כמה קרוב היית לחוות את הפיגוע אצלך בעמדה, ושהפעילות שלך מנעה בחסדי שמים מהמפגע לבצע את הפיגוע, ואתה מודה על כך לאלוקים".

הלוחם נלחם על חייו - ונפטר

אבל אין ספק שמה שהוא עבר בשבוע שעבר, היה הרבה יותר מוחשי מכל מה שעבר עד עתה, למרות תפקידו הרגיש המזמן לו סכנות לרוב, כאמור.

בתקופה האחרונה משמש נעים כסגן מפקד פלוגה מ', המוצבת בצומת תפוח שבשומרון.

כדי לסכר את האוון על המושג "צומת תפוח" מבחינה ביטחונית, די אם נאמר שבחודשיים האחרונים היו בצומת הזה לבדו 8-9 ניסיונות לפיגוע, שכללו ניסיונות דריסה, פיגועי ירי וניסיונות דקירה בסכין. מדובר באחד המקומות הכי רגישים ביטחונית במדינה. לכן, הוחלט על ידי מערכת הביטחון להציב שם פלוגה של מג"ב שתעמוד שם באופן קבוע, על כל צרה שלא תבוא.

מעבר לכך שהוא מהווה מעבר לתושבים היהודיים ביישובי האזור,

ברוך שעשה לי נס. עודד נעים (משמאל)

לא רחוק ממנו נמצאת הכניסה לשכם דרך כביש עווארה, ומכאן הרגישות הגבוהה של האזור. לא רחוק משם, דרס לפני ימים ספורים ראש המועצה האזורית שומרון לשעבר, גרשון מסיקה, מחבלת אשר ניסתה לבצע פיגוע.

"הפלוגה שלנו ממוקמת בצומת תפוח", אומר עודד נעים, "והיא אחראית על הביטחון לכל אזרחי מדינת ישראל שעוברים בצומת, ברובם מתיישבים, ואחראית על קיום שגרת החיים במעבר בצירים ובגזרה".

וכדי להבין את הנס הגדול שקרה לו, עליו תקראו בשורות הבאות, צריך להקדים במקרה שהיה כמה שבועות לפני כן, בצומת בית ענון, באזור חברון: ארבעה לוחמי מג"ב עמדו שם בצומת ושמרו על האזור. לפתע, הגיח מהכפר הערבי הסמוך רכב בדהרה - היישר לכיוונם. הרכב ביצע פיגוע דריסה, ופצע אנושות את הלוחם בני יעקובוביץ. יעקובוביץ נלחם על חייו במשך ארבעה ימים, ואז נפטר מפצעיו ונקבר בקרית אתא.

המקרה הזה הביא לחשיבה מחדש, ובעקבותיו התקבלה החלטה בפיקוד מג"ב שמעתה על לוחמי מג"ב העומדים בעמדות השונות ברחבי הארץ - לחבוש דרך קבע קסדות לראשם. עד אז לא הייתה

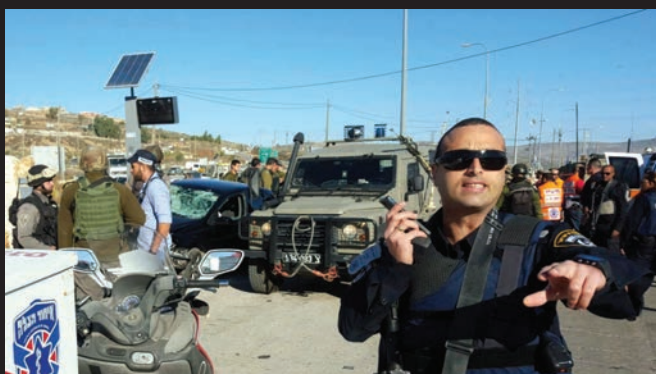
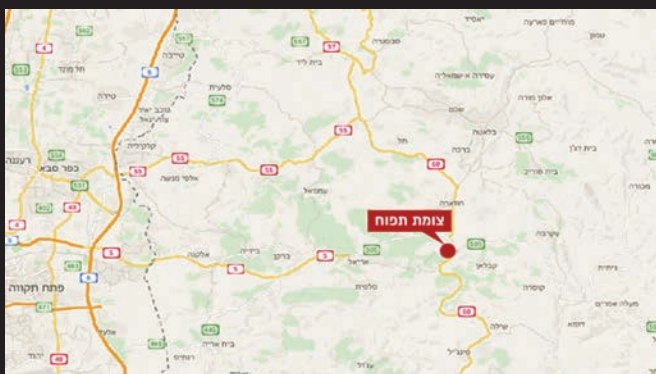

"ניצלתי בנס גמור". זירת האירוע
(צילומים: מצב ביטחון גלובלי, דוכרות
המשטרה, איחוד הצלה שומרון)

הנס הפרטי

אלי

אלי שניידר

שרשרת של ניסים. הרכב הפוגע, המחבל (מיומן ללמטה) וזירת האירוע

”

ופתאום, הגיע מולנו מכיוון חווארה רכב פולקסווגן קטן שחור, כשהוא נוסע במהירות מסורפת - הישר לכיווני הספקתי עוד לצעוק ובכך בעצם להתריע לשאר המפקדים שאיתי: 'פיגוע, פיגוע', כדי שיוכלו להגן על עצמם ממשוה חמור יותר, ואז נדרסתי

”

הוראה קבועה של חבישת הקסדות בעמדות, אבל בעקבות המקרה ניתנה הוראה כוללת על כך, בשל המצב.

וכעת אפשר לחזור למה שקרה בצומת תפוח, ביום שלישי שעבר, ולנס הגדול. "למעשה", אומר עודד, "יש לנו בצומת תפוח 2 פלוגות, שלוחמיה נמצאים שם לסירוגין. באותו בוקר, של יום שלישי שעבר, התחלנו לתפוס את הצומת, כדי שהפלוגה השנייה תרד לאימון. ברור לכל, ובמיוחד לי בתור מפקד בפלוגה הזו, שהצומת הזה מייצר ויצר הרבה מאד פעילות חבלנית. לוחמי פלוגה ט"ו ששירתו שם, עשו הרבה מאד סיכולים. מי שזוכר, היה אירוע של שני מחבלים רכובים על קטנוע ירדו ממנו עם סכינים, ונוטרלו על ידי הלוחמים, וכמה ימים לפני כן היה אירוע דריסה בו נפצעו שלושה אזרחים באורח קשה. לכן, היה ברור לי והיה לי חשוב להעביר גם ללוחמים, שבסופו של דבר המשימה שלנו היא שאזרחים לא ייפגעו אצלנו בגזרה. גם אם אנחנו צריכים לעשות פעילות אינטנסיבית יותר ולעבוד יותר קשה ונחוש, אנחנו צריכים לעשות הכל כדי שאצלנו לא יפגעו אזרחי, וזו המטרה המרכזית שלנו.

שרשרת של ניסים

"את היום הזה פתחנו השכם בבוקר. כבר ב-5 בבוקר ירדתי עם הלוחמים למחסום. אנחנו מבצעים תרגולות כל העת, כדי לשמור על כשירות הלוחמים במהלך הפעילות שם, והיה לי חשוב באופן אישי להיות עם הלוחמים, למרות שאני לא חייב להיות איתם כל הזמן. הייתי שם כמה שעות, ונשארתי עד לשעות הבוקר המאוחרות (מבחינתנו), 8 ורבע בבוקר. באותו יום, בערך בשעה 7 בבוקר, התחיל סיור של הפיקוד הגבוה של הצבא, קבוצה של 30 קצינים בכירים שבאו לסייר במקום ולתת פתרונות מבצעיים לאיומים, מתוך הכנה שמדובר בצומת מאד מסוכן ופוטנציאל לח"י הרבה פיגועים. היה רצון ליצור סיעור מוחות, ולהביא רעיונות נוספים להשגת השקט לצומת: לפתוח או לסגור צירים מסוימים, למקם את הלוחמים אולי בצורה אחרת, כך שיימנעו פיגועים נוספים וכו'. ואז, יחד איתם, הגענו לעמדה הדרומית ביותר בצומת, כשאני כאמור מתלווה אליהם. הם שאלו לדעתי, ואמרתי מה מבחינתי הכי אידיאלי לשיפור התנאים שם בשטח. נוצר שיח של ממש בין מפקד משלחת הפיקוד הגבוה ללוחמים שהיו שם בשטח, שגם הם מצדם נתנו עוד כמה רעיונות איך ניתן לייעל את הבידוק וגם היכן צריכה להיות ההתמקמות של הלוחמים באופן שיסכן כמה שפחות אזרחים ולוחמים וייתן מענה מבצעי טוב.

"ואז, בנוהל הרגיל התחלנו לנוע חזרה לכיוון המחסום עצמו, כשאני כל הזמן הזה עם קסדה על הראש, כפי ההוראה החדשה, ואפוד מגן לגופי. נכון ששאר המשלחת לא הייתה חבושת קסדה וזה אולי לא נעים להיות חריג, אבל רציתי להיות

דוגמא ללוחמים שלי, כמו שאני רוצה שהם יתנהגו בעצמם. הייתי הראשון בתנועה, על מנת לאבטח את תנועת המשלחת. ופתאום, הגיע מולנו מכיוון חווארה רכב פולקסווגן קטן שחור, כשהוא נוסע במהירות מסורפת - הישר לכיווני. הספקתי עוד לצעוק ובכך בעצם להתריע לשאר המפקדים שאיתי: 'פיגוע, פיגוע', כדי שיוכלו להגן על עצמם ממשוה חמור יותר, ואז נדרסתי."

מה שהוא חשש ממנו כל העת, קרה פשוט מול עיניו, עליו עצמו. הרכב, נהוג בידי המחבל, התנגש בו חזיתית, אבל מה שיכול היה לסיים את חייו באחת, הפך לשורה של ניסים. אפוד המגן שלבש והקסדה שחבש, כזכור בזכות ההוראה העדכנית, הצילו בחסדי שמים את חייו. וזה לא רק זה: עודד יכל להידרס מתחת הגלגלים ומי יודע מה היה מצבו אז, למרות הקסדה, אבל במהלך ההתנגשות עם הרכב הוא דווקא הגיע אל מעל לכסא המנוע, מה שמנע פגיעה קשה בהרבה. חייו ניתנו לו לשלל.

"הדבר הבא שאני זוכר", הוא אומר, "הוא שהתעוררתי כמה דקות לאחר מכן באמבולנס, עם דימום בפנים כשאני מפונה לבית החולים. בדיעבד אני יודע שהצעקות שלי הסבו את תשומת לבם של שאר המפקדים והלוחמים, ומנעו עוד נפגעים בפגיעות קשות חלילה."

בינתיים, הלוחמים במחסום, נטרלו את המחבל. 4 נפגעים נרשמו בסוף האירוע, ונעים, היה הקשה מכולם, אם כי כאמור - בשרשרת ניסים הוא חי ומשתקם בימים אלו במהירות.

"אין ספק שהאירוע הזה הסתיים בנס", הוא אמר. "אני נדרסתי באופן מלא, במצב שהאפוד נשבר. אני התגלגלתי על האוטו ועל השמשה, ואני לא רוצה לדמיין מה היה קורה אם הייתי בזמן הזה ללא קסדה או מתחת לאוטו."

כעת הוא סובל מצלעות שבורות ואף שבור, שמתאחים אט אט, ומכות יבשות שחטף בכל הגוף. "אבל כבר עכשיו אני חושב לחזור לשטח, ולשמור על האזרחים ועל הלוחמים שלי", הוא אומר.

עודד, שגר עם משפחתו וילדיו בנתיבות, אף הבטיח לקיים סעודת הודיה בציונו של הבבא סאלי עם משפחתו. "אין יום שאני לא מודה לאלוקים על כך שהשאיר אותי בחיים והחזיר אותי למשפחתי", הוא אומר.

#מה אתה אומר בכלל על המצב כעת? שאלנו אותו לסיום. האזור הרגיל צריך לחשוש כל העת? להגן על עצמו? "אני לא חושב שאזור צריך לחשוש לכולם. אנחנו, לוחמי מג"ב, נמצאים בכל מקום, ובכל מקום משימתנו היא ביטחון לאזרחים ואנו מיומנים לכך. רק יומיים אחרי מה שהיה איתי, הלוחמים שלי הרגו מחבל שרץ שם עם סכין לבצע דקירה ונטרלו אותו. אנחנו כח מיומן מאד עם מוטיבציה רבה, ולא משנה כמה זמן המצב הזה עוד יימשך. יהודי שגר בארץ ישראל, לא צריך לחשוש."

■

פיקדונות
גם וגם

**פיקדון
קפה ומאפה**

החיסכון הראשון של הילד שלך מתחיל בדמי החנוכה

גם הפקדה בסכומים קטנים וגם נקודות יציאה

- ◀ מינימום הפקדה חודשית 100 ₪
 - ◀ לתקופה של שש שנים עם נקודת יציאה כל שנה
- חנוכה שמח מלאומי!**

לאומי
leumi

לאומי איתך.

חייגו *לאומי* או 5522*

הפיקדון בריבית משתנה, על בסיס ריבית הפריים בניכוי מרווח הולך וקטן ככל שמתמידים בתקופת החיסכון ◀ פרסום זה אינו מהווה ייעוץ בהשקעות, וכן אינו מהווה הצעה לפתיחת הפיקדון; תנאי הפיקדון יהיו כפי שייקבע בהסכם בין הצדדים; לאומי רשאי לשנות או לבטל את התנאים בכל עת וללא הודעה מוקדמת; פרטים בסניפי לאומי.

רמבקרים בחנוכה במוזיאון ישראל בירושלים, מצפה מגוון רב ועשיר של תצוגות מרהיבות ופעילויות בענייני דיומא ויהדות. באגף לאומנות ותרבות יהודית מוצגות בתצוגת קבע למעלה

ממאה חמישים חנוכיות, כשרות להדלקה מתוך למעלה מאלף חנוכיות המצויות ברשות המוזיאון. עוד בתצוגה - מדליון יחיד במינו עם דגם מנורת המקדש, שנתגלה באחרונה במטמון זהב נדיר, לרגלי הר-הבית ובגלריית ארץ הקודש, כתובת הפסיפס הידועה כ"כתובת רחוב" מלפני כ-1,500 שנה, המפרטת את גבולות הארץ לעניין מצוות שמיטה. במהלך ימי החנוכה תתקיים באגף הנוער פעילות מיוחדת לכל המשפחה "המרוץ למטמון" - כתב חידה לכל המשפחה שפיענוחו קשור בביקור בתצוגות ברחבי המוזיאון הקשורות לחנוכה.

תצוגת החנוכיות במוזיאון היא הגדולה והמרשימה בתחום. מאלף לראות את היצירות והמאמץ שהשקיעו האומנים בעיצוב החנוכיות. החנוכיות מצביעות על כך, שתמיד ראו בהן תשמיש של קדושה, כלי לקיום מצווה שתכליתה פרסומא ניסא, ולא מוצר לקישוט. לדעת אוצרי ומומחי המוזיאון אין ספק, כי ראייה זו השפיעה משמעותית על עיצוב החנוכיות ובחירת הסמלים השונים.

העיצובים של רבות מהחנוכיות מייצגים את הקשר לבית-המקדש ולמנורת בית המקדש. אלמנטים עיצוביים נוספים - חזית ארון-הקודש שבקיר המזרח בבית-הכנסת, חנוכיות מעוטרת בברכות הדלקת הנר ומילות הפזמון "הנרות הללו", דמות הכהן המדליק את המנורה במקדש, ארון קודש המוקף באריות וסמלים יהודיים בולטים אחרים. בחינה מדוקדקת של עיצוב החנוכיות, מצביעה על מחויבות היוצרים להלכה. בתצוגת החנוכיות יש ייצוג נכבד לכל הקהילות העתיקות בפזורה היהודית. רשימה כוללת של מוצא החנוכיות מייצרת על נקלה את מפת הקהילות בתפוצות ישראל: חנוכיות מאיטליה, גרמניה, אוסטריה, צרפת, הולנד, ספרד, מרוקו, תימן, סוריה, עיראק, אלג'יריה, תוניסיה - בעיקר אי הכהנים ג'רבה, רוסיה, פולין, אוקראינה - מערים ששימשו מקום לצמיחת החסידות: זיטומיר, ברדיטש'ב, לבוב ועוד.

מוצג מרגש נוסף הקשור אף הוא לחנוכה הינו מדליון שבמרכזו מרוקעת מנורת שבעת הקנים, כשראשי קניה המעוגלים נתמכים במוט פשוט וכשהיא ניצבת על שלוש רגליים. המדליון נתגלה באחרונה במבנה סמוך לכותל הדרומי של הר-הבית, בחפירות של המכון לארכיאולוגיה בראשותה של דר' א. מזר. משמאל למנורה - שופר, ומימינה דגם לא מזוהה: אולי אגד של לולב והדסים כמקובל בתיאורי התקופה, ואולי ספר תורה שעיצבו יחיד במינו.

עניין רב יגלו המבקרים בכתובת הפסיפס הידועה כ"כתובת רחוב", המוצגת בגלריית ארץ הקודש במוזיאון. הכתובת, שנתגלתה ביישוב הקדום תל רחוב, מפרטת את גבולות הארץ לעניין מצוות שמיטה. הכתובת היוותה את רצפת אולם הכניסה של בית הכנסת העתיק וגיל הכתובת מוערך ע"י החוקרים בכ-1,500 שנה. זוהי כתובת הטקסט הגדולה ביותר והקדומה ביותר מתקופת המשנה והגמרא שנמצאה מעולם. הכתובת מהווה מקור קדום ומוסמך לגבולות א"י לעניין שמיטה, מעשרות ויובלות ושופכת אור גם על סוגי הפירות, הירקות והגידולים בתקופת המשנה והגמרא.

בתצוגת החנוכיות המגוונת במוזיאון ישראל, יש ייצוג נכבד לכל הקהילות העתיקות בפזורה היהודית. מרגש לעמוד אל מול חנוכיה שהיתה, כנראה, בשימוש משפחה יהודית באפגניסטן לפני קרוב למאה שנים, או חנוכיה בה הדליק נרות "בעל בית" בעיר ברדיטש'ב, עירו של רבי לוי יצחק "סניגורם של ישראל", שבאוקראינה. רשימה כוללת של מוצא החנוכיות מייצרת על נקלה את מפת הקהילות בתפוצות ישראל.

בין החנוכיות המוצגות - מנורת חנוכה, מפת פליז מוטבע, מעוטרת במנורת המקדש ובמטבעות בר כוכבא, יוצרה ב"בצלאל ירושלים" בתרע"ד; מנורת חנוכה בצורת חזית בית-כנסת יוצרה בפולין במאה

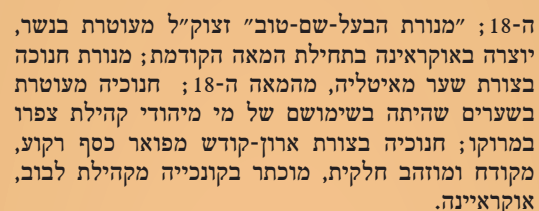

מוזיאון ישראל אוצר ברשותו מגוון של למעלה מאלף חנוכיות מרהיבות שהגיעו מתפוצות הגולה והיו בשימושן של קהילות ישראל במאות השנים האחרונות • בין המוצגים - מדליון עתיק עם דגם מנורת המקדש, שנתגלה לרגלי הר-הבית ו"כתובת רחוב", מלפני 1,500 שנה המפרטת את גבולות הארץ וסוגי הפירות לעניין שמיטה • גלריה מצולמת

שבתאי פוגל ■ צילומים: באדיבות מוזיאון ישראל

זנב פרח

A highly ornate, arched wooden box, likely a reliquary or a decorative storage container, featuring intricate carvings and a central arched opening. The box is topped with a large, six-pointed star (Magen David) and has a base with multiple small, arched compartments.

ברבות השנים הציגן בתערוכה בפריז וזכה במדליות. בשנת 1943 עלה לירושלים וניסה להתפרנס ממלאכתו, אך בשל מאורעות הימים ההם לא הצליח וסופו שעבד כבנאי.

A large, ornate brass chandelier with multiple tiers of candle holders and a central decorative finial. The chandelier features a complex, symmetrical design with several tiers of curved arms, each ending in a candle holder. The central column is decorated with intricate scrollwork and a large, ornate finial at the top. The base is also highly decorative, with a wide, flared bottom and a central support. The overall appearance is that of a high-quality, antique piece of lighting.

המנורה" מתאר חתן פרס נובל לספרות, הסופר שמואל יוסף עגנון, ממורה דומה לזו המוצגת כאן אשר ניצבה בבית-הכנסת שבעירו בוצ'אץ', שבפולין, ומעת לעת, לפי חילופי השלטון, נאלצו יהודי הקהילה לשוב ולהתיך את הנשר שעליה כדי ליצוק ממנו את מקבילו האוסטרי או הרוסי.

הדופן, כמאה שנים לפני ייצור המנורה. המכסים שמעל שורת להבות האש מעוצבים כקסדות חיילים.

מנורות חנוכה, שכן שרידי מנורה דומה לו נמצאו בבית-
כנסת מימי-הביניים שהתגלה בחפירה ארכאולוגית בעיירה
לורקה (ליד מורסייה) שבדרום ספרד.

A highly decorative, ornate metal box, likely a jewelry box or a small safe, featuring intricate metalwork and a large, colorful, multi-paneled glass or enamel front. The box has a decorative handle on the left and a small lock mechanism on the right.

הדקים והמודפסים שימשו גם ליצירת קופסות צדקה. יוצר המנורה, האמן מאיר בן עמי, נולד בשנת 1910 במאזאגאן שבמורקו ועבד בה יחד עם אביו כפחח. בשנת 1955 עלה לישראל והתיישב בבית שאן. על מנורות החנוכה שיצר הוא נהג לחרות את ראשי התיבות של זוגות שנישאו ולהעניקן להם מתנה.

מסמלת זמן, מסורת ואצילות והבחירה בה ולא במתנת הנוצצת נעשתה גם מטעמי צניעות, שלא לעורר קנאה בקרב שכנים שאינם יהודים. נראה, שיוצר המנורות היה ראש המשפחה והן עברו מדור לדור, כנהוג בקרב יהודי תימן ובקרב קהילות היהודים שישבו בדרום מרוקו. הדמיון בין מנורות החנוכה של שתי הקהילות אלה שהיו מרוחקות זו מזו ומנותקות מקהילות יהודים אחרות מלמד שהן שאובות ממקור קדום אחד.

נס גדול קורה פה

מבצע לקוראי פלא ישראל
מיחם 40 כוסות נירוסטה
תוצרת הארץ
TIKA LINE
שנה אחריות *למביא מדעה זו.
149 ₪

מבצע לקוראי פלא ישראל
תנור אינפרא לאמבטיה
לחדר 3 ספירלות
גולד ליין
שנה אחריות *למביא מדעה זו.
59 ₪

תנור נפט עגול FUJIKI משאבת נפט מתנה 239 ₪	תנור נפט מרובע FUJIKI + מנגנון בטיחות משאבת נפט במתנה 349 ₪	תנור גז לחימום + בישול 269 ₪	טורבו הוריקן לחום מגוון צבעים גולד ליין 439 ₪	רדיאטור 14 צלעות PRISMA שנה אחריות 299 ₪	סדין חימום גולד ליין יחיד 79 ₪ כפול 139 ₪	מפזר חום גולד ליין שוכב / עומד שנה אחריות 69 ₪	תנור חימום קוורץ 2 ספירלות שנה אחריות 39 ₪
תנור חימום גולד ליין 5 ספירלות 239 ₪	בלנדר גדול כוס זכוכית גולד ליין 179 ₪	הקומקום הבריאותי של קנדי מתאים לשבת 129 ₪	קומקום חשמלי נשלף נירוסטה פלוסטיק 49 ₪ שנה אחריות 39 ₪	סיר גריל (לפיתות) תוצרת הארץ 79 ₪	טוסטר לחיצה פסים / משולשים אלקטרו חנן שנה אחריות 49 ₪	מערבל ידני אלקטרו חנן מזלף עם צנטרים מתנה 59 ₪	פלטת שבת 4 סירים שנה אחריות 69 ₪
פלוורוסט אלקטרה 36 וואט 3 ב 10 ₪	מנורת לילה לדים 10 ₪	מנורת שבת שאבס לאמפ אורגניל שנה אחריות 159 ₪	שעון שבת תקע 2 ב 30 ₪	3 נורות חסכניות E27 28 וואט 39 ₪	פנס לדים גדול (רנור) 20 ₪	בטריות אנג'יזר AA/AAA 8 בחבילה 19 ₪	תאורת חרום NOVAPECH 90 לדים 79 ₪
מתקן כביסה פלוסטיק חזק במיוחד 99 ₪	פח מצחיה ראטון כתר 30 ל' 50 ל' 49 ₪ 79 ₪	כסאות + משענת מגוון צבעים 4 ב 100 ₪	מושבו לאסלה 59 ₪	מגירון ראטון כתר 5 קומות 119 ₪	קרש גיהוץ כתר 189 ₪	ארגז נע 65 ל' + גלגלים ומכסה כתר 45 ₪	ארון לאמבטיה כתר 3 דלתות + תאורה ומראה 189 ₪
גלגלת לצבע מקצועית 20 ₪	קלסימו 5 ק"ג טמבור 20 ₪	סולם 5 שלבים מעץ 120 ₪	גלון סופרלק 4.5 ל' טמבור 120 ₪	גלון סופרקריל 2000 5 ל' טמבור 120 ₪	פח פוליוג שרפון 20 ל' טמבור 130 ₪	פח פוליוסיד 18 ל' טמבור 120 ₪	פח סופרקריל 2000 15 ל' טמבור 220 ₪
ארגז כלים גדול 59 ₪	ג'קסון (מסור אנוכי) דגם 4329 Makita 399 ₪	משחזת (דיסק) 4.5 אינץ' דגם GA4530 Makita 399 ₪	פטישון PIONEER 499 ₪	פטישון HR2470*10 Makita 899 ₪	מקדחה רוטטת HT1620 Makita 399 ₪	מברגה אימפקט TD090 Makita 750 ₪	מברגה / מקדחה DF330 Makita 750 ₪
מוט טוש מתכוון + דינספנסרים + מדף 69 ₪	וילון בד לאמבטיה 1.8*1.8 מ' + מוט מתכוון עד 2 מ' 39 ₪	ניאגרה פלוסון 179 ₪	ברז נשלף מדגל MADGAL 8/8810 דגם 289 ₪	ברז ברבור מדגל MADGAL קצר 219 ₪ ארוך 229 ₪	ברז ברבור חמת חמת קצר 259 ₪ ארוך 279 ₪	ברז לאמבטיה חמת חמת 299 ₪	ברז לאמבטיה מדגל MADGAL 239 ₪
מסחת הדריים 49 ₪	נורת לד 10 וואט 15 ₪	ערכת שמן נוזלי לכל ימי החנוכה 39 ₪	בית חנוכה גדול 45 ס"מ 15 ס"מ 30 ס"מ 79 ₪	בית חנוכה 33 ס"מ 18 ס"מ 29 ₪	דלי + מכסה 23 ל' 20 ₪	תיון זכוכית 2 ל' 20 ₪	עגלת שוק 29 ₪
כד חלב עם סכין (קנקומט) 10 ₪	פנס לד כולל סוללות 10 ב 10 ₪	סימר 5 ב 10 ₪	כיסוי לחליפות 2 ב 10 ₪	תבניות סיליקון לשוקולד 2 ב 10 ₪	מתקן לכוסות חד פעמי 10 ₪	בקבוק ליין דמוי קריסטל 10 ₪	כוסיות זכוכית לשמן 15 ב 10 ₪
מצית לגז 10 ₪	כוסות + ידית פרחוני אריזת מתנה 3 ב 10 ₪	מזרק ריבה לסופגניות 10 ₪	כוס טרמוס 10 ₪	מתקן לשקיות 10 ₪	פמוט מואר 10 ב 10 ₪	מקציף חלב 10 ₪	דלי + פיה 13 ל' 10 ₪

בימים ההם

היא של השד"ר הרב משה יפה ז"ל, שיצא לשליחות ראשונה בשנת תר"ח ובידו תעודת השליחות שלו, לבומביי שבהודו ולאנגולה, למען תושבי חברון, ירושלים וטבריה, ועבור מערת המכפלה, קבר רות, עתניאל וגד החוזה, ובישו כתב שד"רות חתום על ידי כל רבני ארץ ישראל דאז.

במדינות אלו ישבו אז עשירי עולם, בעיקר ממשפחת ששון, ועוד. אחרי שהוא חזר לארץ, הוא נשלח שוב כדי לחפש את עשרת השבטים - ואז נעלם.

לחופי אלכסנדריה שבמצרים הגיע אז ארגז שנפלט מהים, ובארגז היו כלים שהיו שייכים לרב משה יפה. החפצים התפזרו בקרב צאצאים שלו בארץ ובעולם. לפני עשרים שנה היה מפגש של חלק מהצאצאים, וכל אחד הביא איתו משהו מהארגז. ואחד מהם הביא את החנוכייה של השד"רים שהייתה אצלו שהייתה מעניינת במיוחד, כי היא הייתה חנוכייה מתקפלת, קטנה ונוחה מאד לאדם שנורד ממקום למקום.

אני צועד לא רחוק משם, והנה אני עומד מול החנוכייה של סבא רבה-רבה של אשתי, וסבא של אלפי צאצאים מהארץ ומהעולם. האוצרת רחל צרפתי ראתה את ההתלהבות שלי, עצרה את הסיוור ואמרה שהיא רוצה להראות לי עוד כמה חנוכיות של שד"רים. היא ירדה למרתף והביאה איתה מספר חנוכיות, וביניהן אחת שנראית כמו קופסת טבק, וכשהיא נפתחה התברר שהיא חנוכייה מיניאטורית, לדעתי הקטנה בעולם (מעניין מי היה השד"ר שהשתמש בה...), או חנוכיות נוספות מיניאטוריות, שכנראה שימשו יהודים בימי השואה.

ליד החנוכייה של השד"ר, עומדות חנוכיות נוספות: חנוכייה שעשויה מקופסת שימורים, חנוכייה מחרוזים, או חנוכיות מהולנד שלכאורה נראות מצפון אפריקה. מתברר שבאמסטרדם היתה קהילה פורטוגזית תוססת והם הביאו איתם את המוטיב הספרדי. ישנן חנוכיות אחרות עם סיפור שלם מאחוריהן, כמו חנוכיית בני קהילת "קליץ" שנכחדה בשואה. בחנוכייה הזאת שמולי, הדליק כל חברי הקהילה בתוך בית הכנסת בכל ערב. אף אחד מהם לא העז להחזיק חנוכייה בבית.

וזה מביאה אותי לסיפור של היהודים בעיר העתיקה בשנת תש"ח.

הכד שנשמר בסוד

בשנת תש"ח, החל בחג הסוכות מצור על העיר העתיקה. התושבים שבתוכי העיר העתיקה, היו מקבלים מנות מזון מאחיהם שמחוץ לחומות. אחד מתושבי העיר העתיקה היה הרב יונה לבל, חסיד ברסלב. הוא חישב שבממצב הנוכחי לא יהיה לאף אחד מאחיו הנצורים שמן לחנוכה, ומיד אחרי סוכות הוא החליט לחסוך בשמן. בכל יום הוא קימץ מהשמן שקיבלו לפי תלושים, ושם בכד קטן מכסף אותו החביא בשטיבל של חסידי ברסלב בעיר העתיקה. בכל יום היה ממלא את הכד בכפית שמן.

ימי החנוכה הגיעו, ואכן לאף אחד בעיר הנצורה אין שמן בבית. הגיעה תפילת ערבית ראשונה של חנוכה, כולם הוציאו את החנוכיות ליד הדלת וליד החלונות, בתקווה לנס.

מיד אחרי תפלת ערבית ניגש הרב לבל אל הבימה, וקרא למתפללים לא לצאת מבית הכנסת. הוא ניגש אל מאחורי ארון הקודש, הוציא את כד השמן, הניח פתילות, יצק את השמן ולקח את החנוכייה אל הכניסה של בית הכנסת. השמועה התפשטה מיד בכל העיר העתיקה, שבשטיבל של ברסלב יש הדלקת נרות, ומכל הבתים הגיעו אנשים, נשים וטף, ואכן זכו לשמוע מהרב לבל את הדלקת הנרות, שמיד לאחריה הגיע ריקוד ברסלבי ספונטני.

הרב לבל נתן בזמנו לסבא שלי את הכד, כי סבי היה שותף לסוד, והכד הקטן הזה נמצא היום ברשותי.

עם הסיפור הזה המשכתי וניגשתי לחנוכייה של תימנים שעשויה מאבן. התימנים שהגיעו בעליה של "אעלה בתמר", נהפכו לסתמים. חלקם הגדול גר בכפר השילוח. רבים מהם סיתתו על מפתח החלון בבית חנוכייה, חלקם ממש מאבני בנין, והנה מולי אחת החנוכיות ההן.

בכך הסתיים לו הסיוור האישי הזה שערכתי השבוע, שהכניס אותי בבת אחת לאווירה המתוקה כל-כך של חנוכה.

כבר שנים רבות שמתנהל לו דיון הלכתי מסורתי על הברכה של הדלקת נרות חנוכה, האם יש לומר "להדליק נר חנוכה" או "להדליק נר של חנוכה". מהיכן מגיע ההבדל? יצאתי לבדוק את זה.

ערב חנוכה, יצאתי אל מוזיאון ישראל בירושלים, לתערוכה המיוחדת של מאות חנוכיות, שרק חלקן מוצגות לעיני הציבור. סובבתי בינות לחנוכיות עם דוברת המקום ועם האוצרת, רחל צרפתי, ראיתי את החנוכיות מארץ ישראל עם הארגז המפורסם שעדיין ניתן לראות בשכונות הישוב הישן בירושלים, ועוד חנוכיות מרחבי הארץ והעולם. ממש קיבוץ גלויות.

הייתה זו התרגשות מיוחדת לראות חנוכיות עתיקות עם ציורים ופיתוחים מיוחדים. יהודים השקיעו את כל מה שהיה להם כדי שתהיה להם במשך שמונה ימים חנוכייה על אדן החלון או על מפתן הבית.

ראיתי כאן חנוכיות מפולין, גרמניה, איטליה ושאר מדינות אירופה, תימן, מרוקו, תוניסיה, אלג'יריה ועוד, כשעל חלק מהחנוכיות חרוטות הברכות ועל חלקן האחר הפזמון "הנרות הללו", ועוד.

על החנוכיות שבאו ממדינות אשכנז באירופה נחקק "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להדליק נר חנוכה", ועל החנוכיות שבאו מארצות המזרח נחקקו המילים "להדליק נר של חנוכה". הרי לנו שתי שיטות של המסורת.

סודה של החנוכייה

מנורת החנוכה בצורתה הנוכחית הידועה לנו, קיימת החל מימי הביניים. פיזור היהודים בגלויות השונות, נדודים מארץ לארץ, מפגש עם תרבויות זרות וביטויי אמונות שונות, יצרו מיוזג בין צורות מקודשות עתיקות וצורות מהעולם הרחב.

כבר במנורות החנוכה הראשונות, צורת בניין היא מוטיב קבוע המופיע על דופן המנורה כסמל לחג שמסמל גם חנוכת הבית. צריך לעמוד ליד כל חנוכייה כאן, בתערוכה, ולנסות להבין אחרי הסבר של האוצרת מהו הסוד בכל אחת מהן.

כמו על כל תשמישי הקדושה היהודיים, גם על המנורה עברו כל ההרפתקאות שעברו על בעליה. יחד עמם היא נעלמה ויחד עמם היא התגלתה מחדש. וכבעליה, היא שאלה תדיר מסכיבתה, את כל מה שאפשר היה לה לקחת, וצירפה את כל זה לצורה ולתפקיד המסורתי שלה.

וכעת רק נותר להסתובב בין החנוכיות ולנסות לדמיין מי עמד מאחורי החנוכייה הזו ומי מאחורי זו. מי בנה אותה? מי הדליק אותה?

חלקן הגדול נקנו מאוספים שונים, ומיד אפשר לראות מי השקיע וכמה. ולעיתים, ליד המנורות המפוארות והשלטים הקטנים שמספרים את סיפורן, עומדות חנוכיות פשוטות עם הרבה מסר וסיפור גלוי.

סיקרנה אותי במיוחד חנוכייה שעליה מסופר שהיא של הבעל שם טוב.

בירור קצר עם האוצרת מעלה שהיא בת 100 שנה, כלומר - אחרי פטירתו של הבעש"ט, כך שמנורה שנקנתה מאוסף מאחת ממדינות אירופה המזרחית, מוחזקת מזה זמן רב, בטעות, כ"מנורת הבעש"ט"...

אבל מה לעשות, האגדה עוברת מפה לאוזן, ואנשים עומדים מסביב, מתבוננים ומתלהבים, ומנסים להבין מי הצורף שלה, מה מיוחד בה ומה הסיפור שלה. אבל לא, המנורה הזו אינה זה של הבעל שם טוב, עד שמישהו יוכיח אחרת.

החנוכייה נשארה; השד"ר נעלם

באחת הפינות שבתה את עיניי, מנורה קטנה של שד"רים. כל שד"ר שיצא מארץ ישראל, היה נמצא מחוץ לביתו לפחות שנה, ואת כל החגים הוא היה עושה במקום שליחותו. עמדתי מול החנוכייה זמן רב, כשהיא ניצבת מאחורי ארון זכוכית, וחיפשתי מסביב איזשהו אות וסימן של מי החנוכייה הזאת. אחרי התבוננות מעמיקה ובדיקה עם אנשי המוזיאון, הגעתי למסקנה שהחנוכייה

זעיר או קיר המזרח בבית-הכנסת. בראש דופן הגב מתנוסס לעתים כתר גדול נתמך אריות או נשר מוכתר, סמל שלטונו של הצאר הרוסי, וציפורים.

במרכז דופן הרקע של המנורה נראית מנורת המקדש, ציפורים מעליה ושני עמודים סליליים מצדיה. כתובות הברכה מן התורה והציטוט בנושא המנורה מעניקים למנורה כוח קמיעי לברכה בבית ויחד עם העיצוב מעידים על הקשר בין בעלי המלאכה ובין סופרי הסת"ם שעיתרו כתובות ולוחות בדגמים דומים. קהילת היהודים בעיר תיטואן שבצפון מרוקו היתה מאות שנים מרכז תורני משגשג. אוכלוסייתה הורכבה ממגורשי ספרד ומיהודים שהגיעו אליה מערים אחרות במרוקו ומליוורנו שבאיטליה.

עיתורי המנורה קשורים לאירועים בתולדות יהודי מרכז אירופה, דיוקן הקיסר יוזף השני מעטר את דופן המנורה, בהוקרה על כך שב-1781 העניק שוויון זכויות ליהודים.

עיתורי המנורה קשורים לאירועים בתולדות יהודי מרכז אירופה. היא מעוטרת במגיני-דוד שבמרכזם "כובע השוודים" - סמל שנתן הקיסר האוסטרי פרדיננד השני ליהודי פראג כאות תודה על עזרתם בהגנת העיר מפני התקפת הצבא השוודי ב-1627.

הדגמים האדריכליים הנראים במנורות החנוכה מייצגים את הקשר של החג לבית-המקדש. חלקי המבנים, הכיפות, המגדלים, העמודים, המעקים, החלונות ואבני החומה עשויים בשלל צורות, על-פי-רוב בסגנון האדריכלות הרווח בארץ המוצא של המנורה. בדרך-כלל הם משולבים בעיטורים אחרים, אך יש מנורות שדופן החזית שלהן מעוצבת כולה כחזית ארון-הקודש שבקיר המזרח בבית-הכנסת, יש שעיצובן מדמה חזית של בניין קומות ושערים, ויש אף שנעשו בדגם בית-כנסת מזהה ומוכר.

טרי, מהודר ומשובח באיטליז המחודש של צפראי

רוצים להעשיר את סעודת השבת?

בקר טרי

עליון במצוי

ביתר | בית שמש | תל אביב | אלעד | פ"ת | ירושלים | כ. חב"ד | ב"ב

טלפון להזמנות: **03-5742623 | 1700-708-440**

רח' עזרא 11, ב"ב. שעות פתיחה: ימים ב-ה 9:00-19:00 ו' 9:00-13:00

"אנשים עוברים מזדי יום על איסורי ריבית"

המוכר מציע לכם הנחה על מזומן במקום המחיר הרגיל על תשלומים? מערכת העיתון שעליו אתם מנויים מציעה הנחה משמעותית למנויים שישלמו מראש לשנה שלימה? הילדים שלכם סוחרים בגוגואים? לויתם מהשכנים בקבוק שמן והחזרתם בקבוק שמן של חברה יקרה יותר? יש סיכוי סביר שאתם נכשלים באיסורי ריבית • הרה"ג פנחס וינד, העומד בראשות בית הדין לענייני ריבית ומגדולי המומחים בתחום, מספר בראיון מיוחד: "אנשים שוכחים את הפסוק: 'לאחריך לא תשיך למען יברכך ה' אלוקיך'. איך תשרה אצלם הברכה כאשר התנהלותם הכספית וכל עסקיהם מסובבים באיסורי ריבית, והם אפילו לא יודעים על כך? הרי הדברים מפורשים כבר בדברי חז"ל 'המלוה בריבית נכסיו מתמוטטים'" • כתבת חובה

שבתאי פוגל

ה

וא לא האמין שזה קרה לו, איך נפילתי בטעות כזו, חשב לעצמו. הוא ידוע לכולם כאדם מוכשר, חכם, נבון, וממש לא מתאים לו ליפול נפילה שכזו.

כולנו מכירים ידידים, קרובים, שנכנסו להשקעה עם מיטב כספם, מיטב מרצם וכשרונם, חקרו, בדקו, התייעצו, תכננו, ולבסוף העלו חרס. איך ייתכן ? מה לא נעשה כראוי הם שואלים את עצמם ?

הרה"ג ר' פנחס וינד שליט"א העומד בראשות בית הדין לענייני ריבית, מספר לנו על מקרים רבים כאלו המתגלגלים לפתחו. אנשים שבאים להתייעץ מספרים שנקלעו לקשיים כלכליים, ומנסים להבין מה קרה להם, מדוע אין הברכה שורה בעסקיהם,

הרב וינד מוסיף בכאב: "מאוד כואב הלב כאשר רואים אנשים שחשבו על הכל, תכננו את ההתנהלות הכלכלית צעד אחר צעד, חישבו את ההון העצמי והמינוף, סיכויי הצמיחה לעומת סיכויי הצניחה, ובחלומותיהם טיפסו כבר גבוה מאוד בעשירון העליון.

"רק פסוק אחד קטן ויסודי הם פשוט שכחו: 'לאחיך לא תשיך למען יברכך ה' אלוהיך'. איך תשרה אצלם הברכה כאשר התנהלותם הכספית וכל עסקיהם מסובכים באיסורי ריבית, והם אפילו לא יודעים על כך. הרי הדברים מפורשים כבר בדברי חז"ל 'המלוה בריבית נכסיו מתמוטטים'."

הרב וינד: "אני פוגש אנשים רבים שלא יודעים עד כמה איסור ריבית חמור בדברי חז"ל, על העובר באיסור ריבית נאמר שהוא דומה לשופך דמים, וכאילו עבר על כל העבירות שבתורה, ולא יקום לתחיית המתים."

באה בחלום לחטוף את התינוק

הרב וינד מספר: "סיפור מבהיל הגיע אלינו לפני כמה שנים, אשה מבוגרת שניהלה גמ"ח גדול של כספים. היתה לה חברה צעירה שלוותה אצלה מדי פעם סכומי כסף שונים, יום אחד נפטרה בעלת הגמ"ח והלכה לבית עולמה. לאחר כמה ימים החברה הצעירה חולמת, שהיא הולכת ברחוב ומטיילת עם בנה הקטן בעגלה, ולפתע בעלת הגמ"ח באה לפניה וחוטפת לה את התינוק מהעגלה, תוך כדי שהיא צועקת עליה, מה עשית לי ! מה עשית לי !

"היא התעוררה בבעתה כל גופה רועד מהחלום, לא מבינה מה רוצה ממנה בעלת הגמ"ח. לילה לאחר מכן החלום אינו מניח לה, ושוב היא רואה את חברתה בחלום צועקת עליה 'מה עשית לי' ומנסה לחטוף לה את התינוק מהעגלה. "היא לא ידעה את נפשה מרוב פחד, ושלחה את בעלה לשאול בעצת הרבנים. הם הורו לו שיברר היטב עם אשתו את כל קורות ההלוואות שלקחה מבעלת הגמ"ח.

"תוך כדי שהיא משחזרת לבעלה, היא נזכרה שפעם אחת בעלת הגמ"ח ביקשה ממנה שתעשה לה טובה ותקליר לה איזה עבודה שהיא צריכה, והיא עשה לה את העבודה בחינם, כדי להודות לה על ההלוואות שקיבלה ממנה.

"כמובן, שעבודת ההקלדה הזו היא ריבית ממש, שנותנת עבודה בחינם בשביל ההלוואה שקיבלה. וכנראה שאיסור זה טרד את בעלת הגמ"ח. בעצת הרבנים היא עשתה תיקון לאיסור שעברה עליו והחלום הניח לה."

עכברושים בקבר

הרב וינד מספר סיפור מבהיל הממחיש את חומרת האיסור של ריבית: "בירושלים לפני ארבעים שנה בערך ארע מעשה נורא, שמעתי את הסיפור מאדם שהיה מעורב בו בשעת מעשה. יהודי ידוע בירושלים הלך לעולמו, בני המשפחה ביקשו לקבור אותו בהר המנוחות. כשבאו להכניס את המת לתוך הקבר, הם נדהמו לגלות כי הקבר כולו מלא בעכברושים, באופן שלא היה שייך להכניס את המת לקבר, אנשי החברה קדישא חפרו במקום סמוך קבר נוסף על מנת לקברו שם, אך מיד כשהביאוהו לשם והחלו להורידו לקבר, שוב התמלא הקבר בעכברושים ולא היה שייך להכניסו.

"הם פנו לגאב"ד העדה החרדית באותם ימים, הגאון ר' יצחק ווייס זצ"ל בעל 'מנחת יצחק' ושאלוהו מה לעשות, הוא הורה להם לחפור חלקת קבר בצד השני של ההר, ואם

הרב וינד עם מרן הגראי"ל שטיינמן

גם שם יתמלא הקבר בעכברושים, שיחפשו עלים מסוג עץ מסוים, וידליקו אש בתוך הקבר ולאחר מכן יכניסו את המת לתוכו.

"בני המשפחה עשו כאשר הורה להם. חפרו קבר בצד השני של ההר, ולאחר שגם הוא התמלא בעכברושים, חיפשו אחר העלים שהורה להם, והדליקו אש בתוך הקבר. "לאחר שהקבר היה נקי מהעכברושים לגמרי, הורידו במהרה את המת לתוכו, אך ללא הועיל, באחת הקבר התמלא שוב בעכברושים. אותו יהודי היה ידוע בירושלים כמלווה בריבית, הוא היה כתובת לכל מי שבקש ללוות בריבית, והיה נראה שגם האדמה לא רצתה לקבל את גופו."

"אנשים משקיעים את מיטב כספם, חסכונותיהם, משכנתאותיהם וכספי הגמ"חים שלהם", אומר הרב וינד. "הם משעבדים את עצמם לשנים רבות בכדי להגיע לדירה משלהם, 'דירת החלומות'. הם רוצים להקים בית יהודי על אדני התורה והיראה, ואינם יודעים שביתם מושחת על אדני האיסור והריבית."

"אין כמעט בנמצא תהליך של קניית דירה שאין בו בעיות רבות של ריבית. מתחילת תהליך המשא ומתן, כאשר המוכר מציע לקונה שני מחירים, מחיר גבוה לקניה בתשלומים, ומחיר זול אם ישלם הקונה במזומן ; ועד תשלומי ריבית ממש המופיעים כיום כמעט בכל חוזה רכישה, על איחור בתשלום או איחור במסירת החזקה. כיצד תשרה ברכה בבית כזה, שתהליך קנייתו רצוף איסורים."

"בעל ה'בני יששכר' כותב, כי הסיבה שלא רואים הצלחה בחינוך הילדים, היא משום שהכספים שמשקיעים בילדים לצורך חינוכם, עברו בהם על איסורי ריבית וגזל."

הבנק בבעלות יהודי

ח"כ הרב ישראל אייכלר מספר לנו, שזכה בילדותו ללמוד בתלמוד תורה אצל מלמד שנעשה לימים אחד מגדולי ישראל. "יום אחד סיפר לנו המלמד על ניסיון קשה מאוד שהתנסה בו. היה זה בתקופה שהתגורר בחו"ל לשם נסע לאחר שהתאלמן מאשתו, ובכדי לפרנס את ילדיו היתומים הוצרך לגדוד למרחקים, שם התפרנס בכבוד, ואף חסך ממשכורתו סכום נכבד בכל חודש, שהלך והצטבר לסכום די גדול. את הכסף הוא שמר לצורך נישואי הילדים בתכנית חסכון בבנק מקומי, שצבר לו סכום ריבית יפה מאוד בכל חודש.

"ביום בהיר אחד, לאחר שגמר בדעתו לחזור לארץ, ובא בשמחה להוציא את כספו מהבנק, התברר לו לתדהמתו כי הבנק אינו בבעלות גויים כפי שחשב, והריביות שהצטברו בתכנית החיסכון שלו, אינם אלא ריבית אסורה מיהודי.

"אתם קטנים עדיין אמר לנו המלמד, אך כשתגדלו תוכלו להבין את גודל הניסיון שהיה לי. יכולתי אז למצוא כל מיני היתרים למשוך את כספי הריבית שהצטברו, אך היה ברור לי שכספים של ריבית לא תהיה בהם שום ברכה."

הרכב לא מניע

מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, הוזמן פעם לברית של

יהודי אמיד. הלה שלח את אחד מבני המשפחה שיביא את הגר"ח ברכב השרד החדש שלו לברית. הגר"ח שליט"א נכנס לרכב, והנהג ביקש להתניע ולהתחיל בנסיעה. הוא סובב את המפתח, לחץ על הדוושה, אך הרכב לא הניע. הנהג מנסה שוב ושוב והרכב פשוט לא מגיב, כאילו היה גרוטאה ישנה עם מנוע מושבת. לא היתה ברידה ור' חיים עבר לרכב אחר שלקח אותו לברית. לגודל הפלא רק יצא הגר"ח ונסע מהמקום, הצליח בעל הרכב להניע את רכבו והתקלה חלפה כלא היתה.

לאחר הברית שאל את הגר"ח אחד ממקורביו לפשר המעשה, ור' חיים השיב לו בלא היסוס: 'יש לי הרגשה שהרכב הזה נקנה באיסור ריבית'.

מיותר לציין כי לאחר בירור אופן הקניה של הרכב, התברר כי אכן בקניית הרכב היו איסורי ריבית ממש.

ברכה בעסקים

"לעומת זאת", אומר הרב וינד, "אנו נתקלים בהרבה מאוד סיפורים הפוכים, של אנשים שנוזהרים באיסור ריבית והברכה רודפת אחריהם בכל עסקיהם.

"נתקלתי בבעל עסק גדול בתחום הרהיטים שהיה משתתף קבוע בשיעור בהלכות ריבית, למד את ההלכות ברצינות רבה, והשתדל בכל מאודו ליישם את מה שלמד הלכה למעשה בעסקיו.

"יום אחד הוצרך בעל העסק לקנות כמות גדולה מאוד של מזרנים לעסק שלו. הוא ניהל משא ומתן עם כמה חברות המספקות מזרנים, ולבסוף הגיע לסיכום על מחיר טוב עם חברה מסוימת. הוא קבע פגישה עם מנהל החברה, והם גמרו ביניהם את העסקה בהזמנת מזרנים בסכום של 600,000 ש"ח ובפריסה של עשרה תשלומים.

"בעל העסק הוציא מכיסו את פנקס הצ'קים, והחל למלא את הצ'קים לצורך הקניה. לפתע אומר לו מנהל החברה, תשמע אם אתה נותן לי את כל התשלום במזומן, מחיר העסקה יכול להיגמר ב-550,000 ש"ח."

"בעל העסק שהיה בקי בהלכות ריבית, קפץ ממקומו ברוגז וצעק למוכר - הרסת את העסקה ! אין לי כל אפשרות להביא לך סכום גדול כזה של מזומנים, ובתשלומים אסור לי לקנות אצליך מרגע זה, שהרי המחיר היקר שאתה מבקש הוא בגלל הפריסה של התשלומים.

"היה לו חבל מאוד לקונה להפסיד את העסקה הזו, והוא סיכם עם המוכר שייתן לו שלושה שבועות לארגן את הסכום. הוא הוציא צ'ק מכיסו כתב בו 550,000 ש"ח לעוד שלושה שבועות, ויצא לביתו כשבלבו דאגה ותפילה, שיצליח להשיג את הסכום הגדול בזמן הקצר.

"הימים חלפו ביעף, כשבקושי הצליח להשיג רק שליש מהסכום, וכל ניסיונותיו להשלים את הסכום החסר עלו בתוהו. הייאוש התגנב כבר ללבו, כשלא נותר לו אלא לחכות לטלפון הזועם של המוכר, על הצ'ק שחזר ועל ביטול העסקה. "בוקר אחד הוא מקבל טלפון מדאיג, מרואה החשבון שלו, שמטפל עבורו כבר כמה חודשים בכספים של החזרי מס שהוא צריך לקבל מרשות המיסים, עבור מקדמות מס שהצטברו במשך כמה שנים. רואה החשבון אומר לו כי עד כמה שהוא מבין, העובדה שהכסף לא נכנס לחשבון עדיין, מצביעה על כוונת רשות המסים לערוך 'בדיקת עומק' להתנהלות העסקים שלו וראוי להתכונן לכך בהתאם.

"בלב מפרפר מייאוש לדאגה, הוא ניגש למחשב לעיין במצב חשבון הבנק שלו, ונדהם לגלות שחשבונו זוכה בהחזר מס גבוה מאוד. הוא בדק את מצב החשבון וגילה כי הזיכוי הזה השלים לו בדיוק את מה שהיה חסר כדי לכסות את הצ'ק של המזרנים, ואף השאיר את חשבונו ביתרת זכות של כמה מאות שקלים."

"לא היה לו ספק כי הברכה המובטחת בתורה לנזהרים מאיסור ריבית 'למען יברכך ה' בכל משלח ידך', עמדה לו. מי צריך סגולות, או קמיעות, כאשר יש לנו ברכה מפורשת וברורה כל כך בתורה."

מה היה עד היום ומדוע היום המצב כעניין ריבית קשה יותר ?

הרב וינד: "מאוד פשוט. סגנון החיים שלנו, ההתנהלות הכלכלית וצורת הצריכה של כל בית בזמננו השתנתה מאוד. בעבר לא הדליקו חשמל אלא הדליקו נרות, מים

הרב וינד במסירת שיעור בהלכות ריבית

זו עוברים כיום הכשרה יותר ממאתיים וחמישים דיינים מכל החוגים והעדות, שבעוד תקופה יוכלו לתת מענה לציבור הרחב בכל השאלות המתעוררות בדיני ריבית.

”מלבד ההכשרה ההלכתית שהדיינים מקבלים, ניתנת להם גם הכשרה מעשית ולמידה כיצד לתרגם את ההלכות לחיי המעשה, כיצד מתנהלים הבנקים, חברות האשראי, חברות הפנסיה, קבלני בנין, חברות השקעות, חוזי מכר ושכירות, ועוד פרטים לרוב”.

הרב וינד ממשיך לספר: “על המורכבות המיוחדת הזו בהלכות ריבית, זכיתי עוד לשמוע ממרן הגאון הגדול הראשל”צ רבי עובדיה יוסף זצ”ל, שעודד ודחף אותי מאוד במסירת השיעורים בדיני ריבית, לעם שבשדות ולבני הישיבות. הוא אף שיבח מאוד את סדרת הספרים ‘ברית פנחס’ על האופן שבו הספרים מקרבים את ההלכות המורכבות של ריבית לחיי המעשה.

”באחד מביקורי אצלו אמר לי מרן הגר”ע יוסף, כי כאשר מתעוררת אצלו שאלה בהלכות ריבית, אף פעם הוא לא פוסק לעצמו לבד, אלא תמיד הוא מתייעץ עם רב נוסף כי לשמוע חוות דעת נוספת. מפני שמלבד המורכבות של הלכות ריבית בפן ההלכתי, ישנה מורכבות גם בפרקטיקה המעשית של ההלכות, ודרוש בזה חשבון מדויק של כל הפרטים”.

התנהלות עסקית למהדרין

חידוש נוסף מהחודש האחרון, הוא מנגנון מיוחד שהקים הרב וינד במסגרת בית הדין, בו ניתן לקבל שרות ייחודי למוסדות, גמ”חים ובעלי עסקים, על ידי צוות תלמידי חכמים שלומד את צורת ההתנהלות הכלכלית של המוסד, בית העסק או הגמ”ח, ומתאים פתרונות ייחודיים לכל חשש איסור ולכל בית עסק. במקרים מסוימים הם גם מנסחים שטר ‘היתר עיסקא’ ייחודי לצורך בית העסק.

מיותר לציין כי שטר זה הוא הרבה יותר מהודר, מהיתר עיסקא מצוי. הוא גם מתחשב בדעות השונות, וגם מסדר את כל ההתנהלות של כל עסק ועסק באופן המהודר ביותר, כשהכל מותאם להתנהלות האישית של בית העסק.

”לדוגמא”, מספר לנו הרב וינד, “אחד ממערכות העיתונים החשובים, פרסם הנחה משמעותית למנויים שישלמו מראש לשנה שלימה. למערכת היה חשוב שהדבר יתבצע בצורה הכי מהודרת וללא כל חשש ריבית. מכיוון שישנם מנויים שנוהגים להחמיר שלא להשתמש בהיתר עיסקא כלל. יצרנו עבור המערכת תקנון שמגדיר את פעילות המכירות בצורה שלא יהיה בה כל חשש איסור. כשלווחא דמילתא עשינו שם גם היתר עיסקא.

”חידוש זה, נותן פתרונות חדשים לשאלות מיוחדות המצויות לרוב, בהתנהלות מוסדות, כמו תלמודי תורה, ישיבות וכדומה, שנותנים הנחה למשלמים מראש. וכן לבעלי גמ”חים בכל מיני תחומים, שמצוי בהם חששות רבות של איסורי ריבית. המנגנון הייחודי הזה, תפקידו להכשיר באופן המהודר ביותר את כל הפעילות הכלכלית של המוסד. “צוות הדיינים במחלקה זו משקיע מאמץ רב, שעות של לימוד ומחשבה, ולפעמים גם ימים ארוכים של בדיקה ועיון, בכדי לתת מענה מיוחד ורעיונות הלכתיים חדשים שיהיו גם מותאמים אישית לכל עסק, וגם במהודרים בתכלית ההידור”.

■

היועץ סיפר שיש לחברה שלהם ‘היתר עיסקא’, אך בין הדברים עלה כי אין כל משמעות להיתר עיסקא הזה, משום שהחברה מצהירה שזהו מסמך לצרכים דתיים בלבד ואין לו כל תוקף משפטי.

”ברור לכל שמצב כזה אינו אלא ‘איסור עיסקא’, שהרי ‘היתר עיסקא’ הוא לא קמיע המתיר איסור ריבית, ואם הוא לא מחייב מבחינה משפטית הוא לא שווה כלום”.

“צריך לדעת”, מדגיש הרב וינד, “כי למרות השאלות הרבות שמקיפות אותנו בענייני ריבית, ניתן לבצע את כל ההתנהלות הכלכלית באופן המותר, לפי כל השיטות והדעות. לצורך כך צריך רק ללמוד ולדעת יותר.

מה ניתן באמת לעשות כדי לדעת יותר על איסור ריבית? “אנחנו באמת מוצפים בפניות רבות של אנשים שמתעוררים לעניין ומבקשים ללמוד ולדעת עוד יותר. ראשית ניתן להתקשר לקו הריבית ולשמוע בכל יום הלכה אחת חדשה בדיני ריבית, בשפה פשוטה וברורה. גם שם ניתן להשאיר שאלה לרב, ולשמוע את התשובה לאחר כמה ימים. ניתן גם להאזין לשאלות שנשאלו על ידי מאזינים אחרים, וללמוד מתוך השאלות הלכות רבות. מספר הקו הוא 072-3705882

כמו כן ניתן להתקשר בכל שאלה שמתעוררת לבית ההוראה לענייני ריבית, שמספרו 02-5015920 ולקבל מענה רבני בכל שעות היום.

מה הרב יכול לספר לנו על סדרת הספרים ‘ברית פנחס’? “הספר ‘ריבית הלכה למעשה’ הוא ספר שמסדר ומברר את הלכות ריבית המצויות בזמננו בלשון קלה וברורה, מתאים גם לאברכים שעוסקים בהלכות ריבית ומכירים את הסוגיות השונות, וגם לנשים וילדים שאין להם הכרות מוקדמת עם הנושא. כל אחד יכול למצוא בו כפי דרגתו.

“הספר הנוסף הוא ‘ספר התשובות בהלכות ריבית’ בו קיבצנו מאות שאלות מהשטח, גם הוא כתוב בלשון קלה ושווה לכל נפש. מאידך, הספר ‘עומק הריבית’ הוא ספר למדני יותר שמתאים לבני התורה השקועים בסוגיות של ריבית, בשלחן ערוך ובפרק איזהו נשך שבמסכת בבא מציעא.

“נוסף לזה ניתן לרכוש ‘שטר היתר עיסקא ברית פנחס, זהו שטר ‘היתר עיסקא’ מוכן לחתימה המתאים לכל סוג של פעילות עסקית, ומצורף לו חוברת הדרכה ‘היתר עיסקא כהלכתו’ עם ביאור בעברית ובאנגלית של ההלכות שצריך לדעת בשביל להשתמש בהיתר עיסקא והוראות שימוש לשטר ‘היתר עיסקא ברית פנחס’.

“מלבד הספרים, ניתן גם להזמין שיעורים בדיני ריבית מרבני בית ההוראה בכל הרמות, הן שיעורים לאברכים, לכוללים ולישיבות, והן שיעורים בבתי יעקב לבנות, ובתלמודי תורה בליווי מצגת להמחשה.

“שמעתי מכמה הורים, שנוהגים בכל סעודת שבת ללמוד הלכה אחת עם בני הבית, הילדים משתתפים, מתעניינים, מחווים את ‘דעתם הכלכלית’, ולומדים מושגים חדשים.

הרב וינד מבשר לנו: “מזו תקופה ארוכה שאנו מרגישים התעוררות גדולה בקרב הציבור לדעת יותר וללמוד הלכות ריבית. אנו מוצפים מהציבור בפניות ושאלות וההתעניינות רק הולכת וגוברת. בעוד שבכל תחום הלכתי מצויים כיום דיינים ומגידי שיעורים לרוב הבקיאים בכל ענין, במקצוע הריבית קיים עדיין מחסור גדול.

“לשם כך הקמנו לאחרונה במסגרת בית הדין לענייני ריבית, מסלול של ‘שימוש להוראה בדיני ריבית’, במסגרת

שאבו מהבאר, טלפון וסלולארי לא היה. בגז לא השתמשו, וארנונה לא שילמו, גם צ’קים לא היו וכמעט לא היה שייך לקנות בתשלומים, פה ושם לוו איזה מוצר משכן, ואת עיקר ההלוואות שאיררו לבעלי העסקים.

“כיום בכל בית ישנם תשלומי חשמל, מים, גז, ארנונה, טלפון אחד, וכמה סלולאריים והרשימה רק הולכת ומתארכת ככל שחולף הזמן. על כל אלו כשמאחרים לשלם נוצר מיד חוב של ריבית.

“ואם בזה לא די, הלוואות נוספות לרוב סובבות ומקיפות אותנו מכל עבר. משכנתא על הדירה, מסגרת האשראי בחשבון, הלוואות ברגע, וריביות בחצי רגע. ומי שעדיין לא שבע מכל זה מציעים הבנקים מסגרות והלוואות נוספות בכרטיסי אשראי בשלל פתרונות מימון בריביות שונות. כך שהיום לא צריך להיות בעל עסק, אלא גם אברך כולל העוסק בתורה מבוקר עד ליל, מוצא את עצמו מוקף בשאלות של ריבית בכל יום”.

ריבית בעזרת נשים

לא רק מרחב המחיה של הגברים מלא בשאלות של ריבית, אלא גם עולמם של הנשים גדוש בשאלות לרוב. אם זו אשה שעובדת וצוברת תכנית פנסיה המופרשת מהמשכורת שלה, ואם היא רק יצאה לערוך קניות לבית - עגלה חדשה לתינוק, מכונת כביסה, או ספה לסלון, ומציעים לה מחיר זול לתשלום במזומן ומחיר יקר יותר לעסקת תשלומים. גם רישום פשוט של ילדה לקייטנה או חוג, יכול להיות בו איסור ריבית כאשר ניתנת הנחה על תשלום מזומן מראש. וכמובן, בהלוואות של מוצרים בין שכנות: האם בעד הלוואה של חצי חבילת סוכר מותר להחזיר חבילה שלימה? האם שכנה שלוותה בקבוק שמן של חברה זולה מותר לה להחזיר של חברה יקרה? ועוד שאלות לרוב.

גם בקרב ילדים יש שאלות של ריבית?

הרב וינד: “בוודאי. ילדים הם בעלי עסקים ממולחים מאוד ועושים ביניהם עסקים רבים. ילד מבקש מחברו תן לי חצי חבילה של ביסלי, מחזר אתן לך חבילה שלימה. תן לי סיכוב באופניים ומחזר אתן לך כמה סיכובים באופנים החדשות שלי. ילדה בבית ספר לווה מחברת פשוטה ומחזירה למחרת מחברת יקרה יותר. או ילדה שמקבלת מחברתה מדבקות פשוטות על מנת שתיתן לה מחזר מדבקות שוות ויקרות יותר. “ומיותר לציין את שוק הסחר מכר בעונת הגוגואים, שילדים עורכים בינם ובין עצמם - קניות, מכירות, והלוואות לרוב. ניתן להוציא קונטרס מיוחד בדיני ריבית רק מהשאלות המתקבלות אצלנו מילדים.

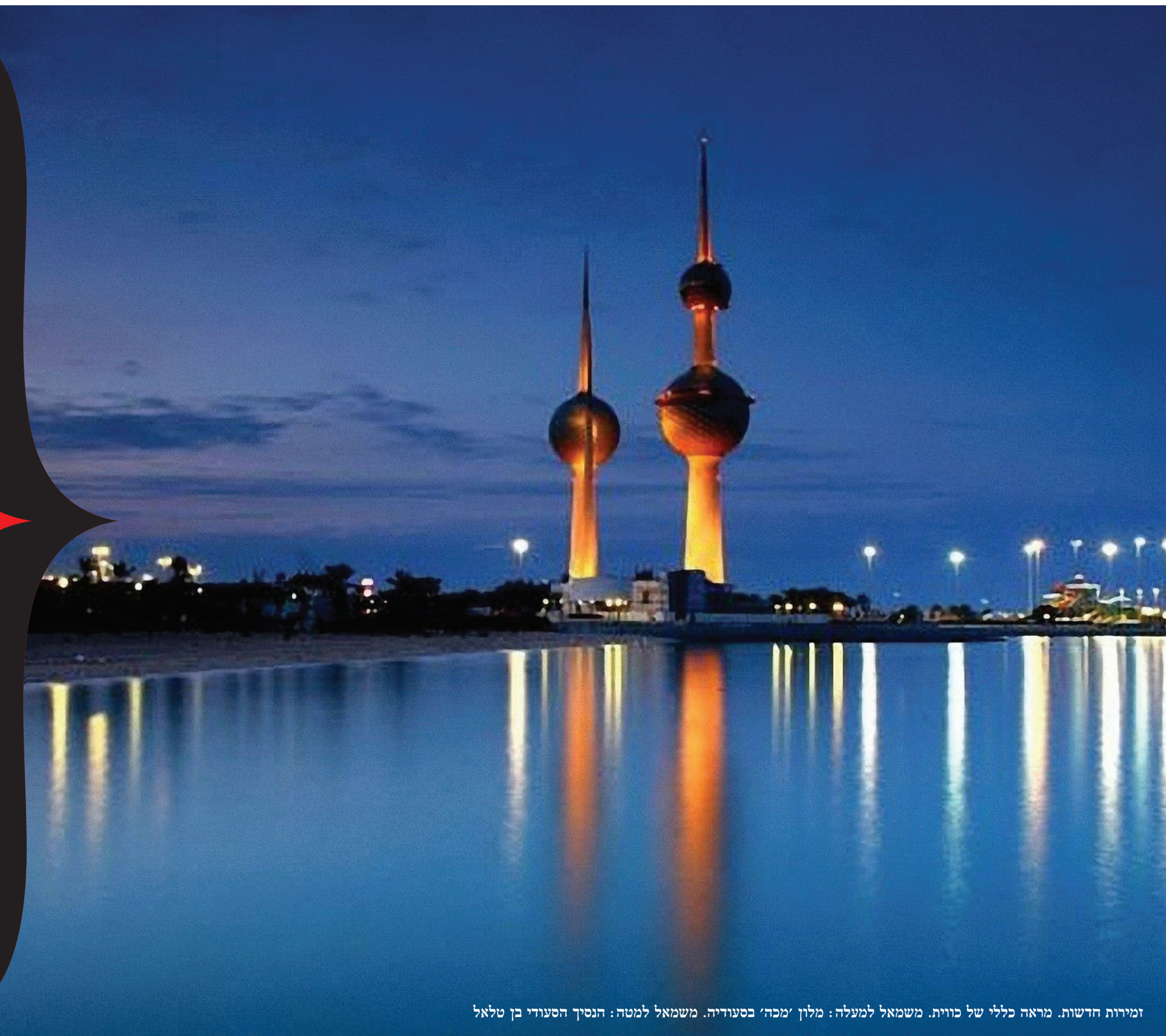
הרב וינד מספר: “השתתפתי פעם בכינוס חינוכי שנערך לילדים, ביקשתי שם בדרך אגב לבחון את ידיעותיהם באיסור ריבית, ונדהמתי מהתשובות שקיבלתי מאחוז לא מבוטל מהילדים. ‘איסור ריבית נהג רק בזמן שבית המקדש היה קיים’, אמר ילד אחד. ‘אבא שלי ירא שמים ומקפיד על קלה כחמורה, שמעתי אותו בטלפון שהוא משלם ריבית’, אומר ילד אחר. ‘ראיתי פרסומת על ריבית פריים באוטובוס מהדרין’, מוסיף עוד ילד. הילדים בטוחים שאיסור ריבית אינו נוהג בזמן הזה.

“כ”ק מרן האדמו”ר מבעלזא שליט”א אמר לי פעם בכאב, איך ייתכן שהורים המחנכים את ילדיהם ומלמדים אותם את כל ההלכות הנוגעות לחיי היום יום, על איסור ריבית הילדים לא שמעו מהם אפילו הלכה אחת. ולעומת זאת בסוף החודש האבא מביא איתו חשבונות ותשלומים של ריביות לרוב, בלי להסביר לבנו מתי אסור ומתי מותר, וכי יעלה על דעת אב בישראל לעשות בפני בנו מעשה שנראה כאסור בשבת, בלי להסביר לו מדוע באופן זה ובשעה זו מותר?

איסור ריבית הוא רק בין יהודים, האם בחו”ל שהעסקים נעשים עם גויים המצב יותר טוב?

הרב וינד: “ממש לא. בדיוק ההיפך בעוד שבארץ העסקים נעשים בין יהודים ובמקרים רבים יש ‘היתר עיסקא’, המועיל למי שלומד ויודע כיצד לנהל את עסקיו בהיתר, אבל בחו”ל ישנם בנקים רבים שהם בבעלות יהודים, ואין להם ‘היתר עיסקא’ והציבור לא יודע להיזהר מזה.

“לפני זמן מה חזרתי מארה”ב, התכנסנו שם כמה רבנים לפגישה בנושא ריבית, איתנו ישבו גם רואה חשבון ויועץ משכנתא של חברה שנותנת הלוואות רבות לציבור שלנו.

זמירות חדשות. מראה כללי של כווית. משמאל למעלה: מלון 'מכה' בסעודיה. משמאל למטה: הנסיך הסעודי בן טלאל

יו שנים של ישראל היו קשרי מסחר עם חלק ניכר ממדינות ערב ומדינות מוסלמיות שאינן שייכות לליגה הערבית. אפילו עם איראן היו לישראל קשרים דיפלומטיים וקשרי מסחר. מאז הזכר השלום עם מצרים ולאחר מכן עם ירדן, חלק ממדינות ערב, החלו בקיום קשרים עם ישראל, חלקם גלויים וחלקם סמויים, על אף שטרם נפתחו שגרירויות ונציגויות במדינות אלו.

במקביל, ישראל קשרה במהלך השנים יחסים עם מדינות מוסלמיות שאינן ערביות כגון ניגריה, ניז'ר, מאלי וצ'אד. על אף שיחסים אלו נותקו בעקבות חרם של האיחוד האפריקני על ישראל, חלק מן המדינות שיקמו את יחסיהם עם ישראל בשנות התשעים לאחר הסכמי אוסלו.

השבוע התבררנו שישאל תפתח בשבועות הקרובים לראשונה, נציגות דיפלומטית רשמית וגלויה באבו-דאבי, בירת איחוד הנסיכויות המפרץ. פקיד ישראלי בכיר, שביקש לשמור על עילום שם בשל רגישות הנושא, ציין כי הנציגות הישראלית החדשה תהיה נאמנה באופן רשמי לסוכנות האו"ם לאנרגיות מתחדשות, 'אירנה', שמטתה נמצא באבו-דאבי. מדובר בצעד מדיני ראשון במעלה, משום של ישראל אין קשרים דיפלומטיים רשמיים עם רוב המדינות במזרח התיכון והמפרץ. הנציגות לא תהיה בתקן מלא, אבל בוועדה לאנרגיות מתחדשות יהיה כאמור נציג ישראלי דיפלומטי קבוע. זאת תהיה

הפעם הראשונה שנציג רשמי של משרד החוץ יוצב במדינה במפרץ הפרסי. ביום שלישי שעבר הגיע לאבו-דאבי מנכ"ל משרד החוץ דורי גולד כדי להשתתף בכינוס של מועצת 'אירנה' אולם המטרה העיקרית של ביקורו היתה לסכם סופית על פתיחת הנציגות הישראלית. הוא שהה שם שלושה ימים, במהלכם נפגש עם מנכ"ל סוכנות 'אירנה' עדנאן אמין ודן איתו בפתיחת הנציגות החדשה.

פקיד בכיר בירושלים ציין כי משרד החוץ כבר מינה את הדיפלומט רמי חתן לעמוד בראש הנציגות הישראלית החדשה והוא צפוי לצאת בקרוב לאבו-דאבי.

בנוסף, כבר אותרו משרדים לנציגות החדשה והם נמצאים בתהליך ארגון לקראת פתיחה רשמית. בירושלים ציינו כי ישראל תהיה המדינה היחידה לה תהיה נציגות דיפלומטית שתהיה ממוקמת באבו-דאבי ונמצאת תחת ארגון 'אירנה'. לדברי הנציג הבכיר, ישראל החליטה לעשות זאת כיון שהדבר מאפשר לה לקיים נוכחות רשמית וגלויה באיחוד הנסיכויות, דבר שלא היה קיים עד היום. הפקיד הישראלי הבכיר ציין כי במשרד החוץ רואים את פתיחת הנציגות כ"פריצת דרך מדינית".

כזכור, בינואר 2010, שנה אחרי הקמת סוכנות האו"ם לאנרגיות מתחדשות, הגיע שר התשתיות דאז עוזי לנדאו לאבו-דאבי כדי להשתתף בוועידת 'אירנה'. היה זה הביקור הרשמי הראשון של שר ישראלי באיחוד הנסיכויות. חודש לאחר מכן התפרצה בקול רעש גדול, פרשת ההתנקשות בבכיר חמאס,

מחמוד מבחוח, בנסיכות דובאי. החקירה שניהלה משטרת דובאי הובילה להאשמת המוסד למודיעין ותפקידים מיוחדים בחיסול ולחשיפת תמונותיהם של חברי חוליית המתנקשים. הפרשה יצרה מתיחות רבה מאוד בין איחוד הנסיכויות לבין ישראל, וזאת חרף העובדה שבין שתי המדינות אין יחסים דיפלומטיים.

פתיחה של נציגות דיפלומטית רשמית וגלויה באבו-דאבי, מהווה ללא כל ספק פריצת דרך מדינית.

אם תרצו, רמזים לתחילתה של דרך חדשה ניתן היה לשמוע כבר לפני כשנתיים. באוקטובר 2013, נתניהו נאם בפתח מושב החורף של הכנסת ורמז על קשרים אפשריים, בעיקר סמויים, עם חלק ממדינות ערב במזרח התיכון. בדבריו אמר ראש הממשלה: "זו הפעם הראשונה מאז כינונה של מדינת ישראל שגוברת ההבנה - והיא לא תמיד נאמרת בלחש - בחלקים רחבים של העולם הערבי, שישאל איננה האויב של הערבים ושבנושאים רבים אנו נמצאים עמם בחזית אחת. ייתכן שהבנה זו תפתח אפשרויות חדשות באזורנו ותסייע לתהליך השלום בינינו לפלסטינים".

מדינות ערב, ולא בפעם הראשונה, שואלות את עצמן מי כאן האויב ומי מונע מהמזרח התיכון את השקט המיוחל. מנהיגים אמיצים כבר מודים כיום: ישראל היא לא האשמה במצב הרעוע של המזרח התיכון. האביב הערבי, שגר לכמה מחשובי המנהיגים במדינות ערב הוא תוצאה של תסיסה פנימית ואין לו

מזרח תיכון חדש

איומי דאעש והג'יהאד העולמי גורמים גם למדינות ערב שמעולם לא היו בקשרים עם ישראל להשמיע זמירות חדשות ■ השבוע דווח כי לראשונה תיפתח נציגות ישראלית דיפלומטית רשמית וגלויה באבו-דאבי ■ העיתון הגדול בכווית תהה השבוע במאמר המערכת: "האם מדינת ישראל אויבת אמיתית של כוויית? האם אי פעם ישראל פלשה לכוויית? האם ישראל נלחמה נגדה? האם ישראל הרגה את אזרחיה? התשובה לכל השאלות היא לא! האויב של אתמול יכול להיות חבר של היום" ■ הנסיך הסעודי אל ואליד בין טלאל כבר הצהיר בקולו: "אני אתמוך בישראל, המדינה הדמוקרטית היחידה באזור, אם הפלסטינים יפתחו באינתיפאדה נוספת. אני אפעיל את כל השפעתי כדי למנוע גינויים של מדינות ערב לפעולות שתבצע ישראל לבלום את ההתקוממות הזו בגלל שאני חושב שישראל ומדינות ערב המתונות חייבות לשתף פעולה כדי לבלום את ההתפשטות המסוכנת של איראן" ■ האביב הערבי

גבריאל בלון

תמיד נתמוך ונסייע להם בכל דרך אפשרית שאנחנו יכולים – זה המקסימום ולא יותר.

"אחרי שבעה עשורים שלמים כערכים, מי הוא האויב האמיתי שלנו היום? האם לכל המדינות הערביות יש רק אויב אחד? הצעד הראשון לקראת הרפורמה בעולם הערבי הוא להרחיק את מושגי הלאומיות הערבית.

"קחו את כוויית לדוגמא, האם מדינת ישראל אויבת אמיתית שלה? האם אי פעם ישראל פלשה לכוויית? האם ישראל נלחמה נגדה? האם ישראל הרגה את אזרחיה? התשובה לכל השאלות היא לא! האויב של אתמול יכול להיות חבר של היום, וחבר של היום עלול להיות האויב של המחר, זוהי עובדה אמיתית. השורה התחתונה היא שישראל היא לא האויב!"

אין ספק, מדובר במאמר פורץ דרך, בייחוד כאשר הוא בא כמאמר מערכת של העיתון הנפוץ ביותר בכוויית. אין ספק שמאמר מסוג זה לא היה מתפרסם, ללא הכוונה של הדרגים הגבוהים בממשל הכוויתי. זהו איתות של כוויית, הן למדינות ערב מסביב והן לפלסטינים – תרגיעו את המזרח התיכון. לא ישראל היא האויב שלנו. בואו נלחם יחד בדאעש ובציר הטרור שמאיים להעלות באש את כל המזרח התיכון.

אבו דאבי, כוויית וסעודיה, הן שלוש מדינות חשובות במפרץ הפרסי. התחממות היחסים עם שלוש המדינות הללו, עשוי לשנות את פניו של המזרח התיכון כולו.

ישראל לבלום את ההתקוממות הזו בגלל שאני חושב שישראל ומדינות ערב המתונות חייבות לשתף פעולה כדי לבלום את ההתפשטות המסוכנת של איראן".

השבוע, בצעד אמיץ ויוצא דופן פירסם העיתון הגדול בכוויית 'אל אנבאא' מאמר בולט, שגם תורגם לשפה האנגלית שכותרתו: "ישראל לא האויבת שלנו, היא לא כבשה אותנו, והיא לא נלחמת בנו".

"אני מנסה להיות מציאותי ואובייקטיבי במה שאני כותב לכם, כי אני יודע שזה הולך לזעזע את האמונות והאיסורים שהורגלנו אליהם", נכתב במאמר המערכת בעיתון הכוויתי. "האם ישראל היא האויב? האם האויב כלפיה יכולה להשתנות? האם השנאה לישראל כפופה למצבים, נסיבות, עמדות ואינטרסים מסוימים? העוינות הערבית לישראל החלה עוד לפני הקמת מדינת ישראל, כאשר מדינות ערביות רבות נלחמו בארגוני מיליציה יהודיות בשטחים, ועדיין ארגונים אלה הצליחו להביס את הצבאות החזקים של שבע מדינות ערביות.

"לאחר מכן, הייתה התערבות בינלאומית שניסתה לפתור את המחלוקת על השטחים בין הערבים ליהודים, אבל הערבים דחו את פרויקט החלוקה, ובכך העניקו ליהודים ניצחון שני. כתוצאה מכך, מדינת ישראל הוקמה והוכרה רשמית ע"י העולם, פרט למדינות ערביות.

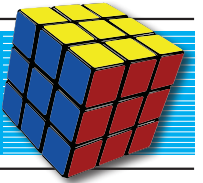
"מי האויב? ישראל? האם היא האויב של כל המדינות הערביות? ובכן, יש לפלסטינים זכות להרגיז את ישראל, ואנחנו

קשר לסכסוך הישראלי-פלסטיני. ישראל היא גורם ממתן ולא גורם מתסיס.

איתותים לכוויית

אחת ממדינות המפרץ שמשמיעה לאחרונה זמירות חדשות היא כוויית. כבר בחודש שעבר פירסמה סוכנות הידיעות הרשמית של כוויית כי הנסיך הסעודי אל ואליד בין טלאל אמר במהלך ביקורו בכוויית כי "הנהגת סעודיה חייבת לעשות חשיבה מחודשת ועל רקע ההתעצמות של איראן במזרח התיכון וההתערבות האחרונה של רוסיה בסוריה היא חייבת לזכור ברית אסטרטגית עם ישראל. "המזרח התיכון כולו עובר טלטלה וחלקים ממנו עולים בלהבות וזה מצב של לחיות או למות עבור ממלכת ערב הסעודית", אמר בין טלאל. "האיראנים מנסים להפיל את הממלכה בין השאר על ידי שימוש בקלף הפלסטיני ואני חושב שסעודיה וישראל צריכות ליצור חזית משותפת מול האיום האיראני.

"בגלל ההתערבות של רוסיה במצב בסוריה והמצב המדרדר של המורדים במשטר אסד, יש חשיבות גדולה ליצירת ציר סעודי-ישראלי כמשקל נגד לציר של רוסיה-איראן-סוריה-חיזבאללה". "אני אתמוך בישראל, המדינה הדמוקרטית היחידה באזור, אם הפלסטינים יפתחו באינתיפאדה נוספת. אני גם אפעיל את כל השפעתי כדי למנוע גינויים של מדינות ערב לפעולות שתבצע

האיש והשלטון

רוסי.
לאחר שהתעורר, הגיע סגנו ומסר לו כמה הודעות חשובות, צריך לקבל החלטה, הוא אמר לו, האם לתקוף או לא.
מה האמריקאים אומרים? שאל פוטין
הם רוצים שתתקוף, אמר הסגן,
אז אל תתקוף, אמר פוטין.
לא רגע! הוא אמר פתאום, בעצם תתקוף! לא רגע! אתה בטוח שאמריקאים רוצים שאני אתקוף?
הסגן הנהן בהשתאות, הוא לא הבין מה קורה לנשיא, בדרך כלל הוא מאד ברור, פשוט הכל הפוך מהאמריקאים.
אני לא יכול עם זה! יילל פוטין, תקשיב לי טוב, תברר טוב טוב מה האמריקאים רוצים ותעשה הפוך, שלא יעשו מאיתנו צחוק!
מה אתה דואג חבר פוטין? שאל הסגן, אתה מכיר את החברה שלנו, הם מקצוענים!
אוף! זה שום דבר, היי, מה השעה?
הסגן ענה לו ופוטין התנער, אני מפסיד את ההברזה לארדואן! הוא אמר ברצינות ויצא מהחדר במהירות.
ההברזה לארדואן לא לקחה יותר מדי זמן, בין השאר בגלל שכל מה שהיה צריך לעשות זה לא לעשות כלום ולחייך בצורה זעופה כרגיל.
לאחר מכן במשחק השח-מט עם האלוף התורן איכשהו פוטין כמעט הפסיד למרות שהאלוף נתן לו לנצח, הוא כל כך התעצבן עד שהוא הורה להפציץ בסוריה עשרה בניינים ריקים.
בארוחת הערב הוא קצת נרגע כי הוא שמע שארדואן ממש לחוץ ושהאמריקאים עצבניים נורא, ככה, הוא אמר למסובים כשהוא מרים את מזלגו, מבססים שלטון בעולם, כולם הנהנו בהסכמה.
כששכב לישון, הוא עוד הספיק לחשוב, ומה אם האמריקאים באמת רק עושים את עצמם עצבניים? פוטין נרדם לאחר עוד יום עמוס בפעילות.
בחלומו הוא ראה את אובאמה נחנק מצחוק בחדר הסגלגל שבכלל לא היה סגלגל, אפילו לא קצת, אובאמה ממש נפל על הרצפה והצביע לעברו כשהוא לא מסוגל לדבר מרוב צחוק, פוטין רק הביט בו בזעף, אתה לא יודע הכל... הוא גמגם, אובאמה רק צחק יותר בקול,
חכה חכה... אמר פוטין בחלומו, אני הולך להבעיר פה את השטח כך שלא תצחק עלי יותר לעולם.

נגד טורקיה ומעתה גם יבוא הטכסטיל מטורקיה ייעצר עד להודעה החדשה.
עכשיו, המשיך פוטין, שימו לב לפרצוף של הכתב שמשדר את הידיעה.
הוא שידר את הידיעה שוב, אף אחד מהנוכחים לא באמת הבין למה הוא מתכוון, למעשה כבר מזמן הם למדו לעטות פרצופים רציניים ולהנהן, למרות הסיכון הכרוך בכך שמא פוטין יחליט פתאום (וזה כבר קרה) להפנות אליך שאלה, ואז, טוב אז כדאי שתתחיל להתפלל, אפשר לקרוא לזה רולטה רוסית (אהה).
אתם רואים את המחדל החמור הזה? שאל פוטין, וכולם שוב הנהנו בחומרה, לפטר אותו! צעק מישהו בהתלהבות, ופוטין שלח אליו מבט אוהד.
הכתב איננו מחייך כאשר הוא משדר את הידיעה, אמר פוטין בשקט ואז השתק לכמה שניות כדי שהציבור יחשוב על מה שאמר, למעשה, הוא המשיך, אם אני נכנס לראש של הצופה אני כמעט יכול להניח שהכתב איננו מרוצה מהידיעה, כאילו שהוא חושב שההחלטה הזו של ראש הממשלה להפסיק את ייבוא הטכסטיל מטורקיה, היא החלטה שגויה שנובעת מפזיזות ויהירות ואיננה אלא הפגנת כח מיותרת, אתם רואים את זה? (הנהנו מהיר) ועכשיו, מה אנחנו עושים?
לאחר שיחת ההבהרה ופיטורין מהירים, פוטין יצא מחדר הישיבות וחזר אל רכבו קשוח כתמיד.
בדרך למסע הציד השבועי, פוטין שוב נזכר בחלום המעצבן ופרצופו נעשה זעוף יותר (כן, זה באמת אפשרי), הוא כתב למזכירה שלו שהוא רוצה חופשה.
בין העצים, הוא הרגיש בטוח יותר, בין השאר בגלל צוות הצלפים המיומן שעקב אחריו בדריכות, לפי התכנית סרגיי היה צריך להופיע בפתאומיות כל רגע.
הנמר קפץ במרחק סביר ממנו, ופוטין הסתער לעברו בקור רוח יוצא מן הכלל הצלמים כמובן הסריטו הכל, פוטין תפס את הנמר מהגב בתפיסת נלסון והחל לחנוק אותו בשיטתיות, הצלמים התמקדו בנשק שלו שכנראה נפל בדרך, לא יאמן איזו תעוזה יש לנשיא שלנו, קרא מי מהם בהתלהבות ופוטין שלח אליו חיוך אוהד.
סרגיי צעק מתוך חליפת הנמר שהוא עומד להיחנק, ופוטין השליך אותו על הקרקע בבזז וחכיכה שהצלמים יגמרו לצלם. לאחר מכן, פוטין חזר לביתו כדי לישון קצת, הוא חשש שהחלום המעצבן שוב יחזור אבל הוא ישן לבסוף כמו תינוק

ולדימיר פוטין התעורר בשעה שש וחצי בדיוק מבועת כולו ושטוף זיעה.
מה קרה? שאלו ששת המאבטחים שנכנסו בדיוק דקה לאחר מכן.

חלמתי שאני עושה איזה צעד צבאי, ואני בטוח שאני מעצבן את האמריקאים, אבל הם בעצם מאד מרוצים ממה שעשיתי, והם ממש צוחקים עלי מאחורי הגב, למרות שהם עושים את עצמם כאילו הם ממש כועסים, אויש, איזה סיוט. בשעה שבע וחצי הוא עדיין היה במיטה, שומר הראש האישי שלו הזכיר לו שהם צריכים לצאת לפגישה עם השגריר הסיני, משהו שקשור ליבוא, הוא ממש לא היה במצב רוח בשביל לראות את המלוכסן החייכן הזה שרק ידבר כל הזמן על כמה שהם מתקדמים בטכנולוגיה, זה יגרום לי לקנאות, הוא חשב, ואז אאלץ לומר כל מיני דברים דיפלומטיים וכוחניים, החלום הזה הרס לו את היום, מזג האוויר היה חורפי.

אני רוצה שמש, אמר פוטין.
שומר הראש ניסה להסביר לו בעדינות שזה לא שייך, אבל פוטין התעקש עד שהביאו איזה מומחה מישראל שהתקין לו איזה משהו מלאכותי שיצר אפקט חמים ומסנוור, מיותר לציין שהפגישה עם השגריר הסיני נדחתה.
פוטין עלעל בסדר היום שלו, 11:30 - פגישה עם התקשורת... 12:30 - מסע ציד... 13:00 - לתקוף יעד אקראי בסוריה... 15:30 - להבריז לפגישה עם ארדואן כדי להלחין אותו... 15:45 - משחק שח-מט שאני מנצח... נו, אבל מה יהיה עם החלום הזה? הוא פשוט הרס לו את מצב הרוח.
הוא יצא מרכב השרד השחור, ועשה כאילו שהוא לא יודע שמצלמים אותו, הוא הזכיר לעצמו לבקש מהצלם בפעם הבאה לזוז קצת ימינה, משם אפשר לראות שהוא ממש בכושר, מי לא רוצה מנהיג בכושר, תכל'ס.
הוא נכנס לפגישה באיחור קל, בפנים חיכו לו עשרים וחמישה אנשים שותקים ורציניים, הוא תלה את חליפתו על מתלה שהוגש לו והתיישב בראש השולחן.
רבותי, הוא פתח, יש לנו בעיה.
שקט השתרר בחדר הישיבות, במרחק עשרים וחמש קילומטרים בערך, איזו ציפור העזה לציין ונורתה מייד על ידי צלף.

אתמול, אמר פוטין, במהדורת החדשות של השעה אחת, שודרה הידיעה הבאה: (הידיעה שודרה על המסך מאחוריו) הנשיא פוטין הודיע כי הוא הולך להחריף את הצעדים

חלמתי שאני עושה איזה צעד צבאי, ואני בטוח שאני מעצבן את האמריקאים, אבל הם בעצם מאד מרוצים ממה שעשיתי, והם ממש צוחקים עלי מאחורי הגב, למרות שהם עושים את עצמם כאילו הם ממש כועסים, אויש, איזה סיוט.

קורקינט איכותי ביותר
גלגלי סיליקון

80 ₪

מכונית הפלא
(סווינגקאר אוריון) גלגלי סיליקון

60 ₪

משאית גרר-מכונית
פריקשן

15 ₪

ווקי טוקי
באיכות מעולה

15 ₪

מגוון מכוניות פריקשן
באיכות מעולה

7 ₪

סט כלים לבובה
גדול מפואר

20 ₪

סביבון מלא מלא מלא
כלם נהנים!
SHOP SHOP
רשת המציאות של ישראל
שופ-שופ

כדורגל איכותי

15 ₪

בובת תינוק בוכה
50 ס"מ

30 ₪

רכבת-קרון מנגנת
חזקה במיוחד
גיל 1-5

50 ₪

מכונית שלט איכותית
2 כיוונים

15 ₪

מגדל טבעות/התאם צורה
Fisher-Price

20 ₪

חיות מתנפחות
ילדים, מנגנות

25 ₪

סוס נדנדה פרוותי
קולות של סוס

100 ₪

משחק קשים מקורי
800 חלקים

90 ₪

משחק קשים מקורי
400 חלקים

50 ₪

כסא ילדים מצפצף
ברזל צבעוני
ואיכותי

15 ₪

שקית וואקום
הרמטית
60/50 ס"מ

5 ₪

6 כוסות זכוכית גבוהות
לשתיה חמה

15 ₪

6 כוסות קרמיקה מעוטר
לשתיה חמה

15 ₪

שטיח שאגי מעולה
60/40 ס"מ

15 ₪

שטיח כניסה לבית
גודל 60/40

10 ₪

שטיח פעילות דו-צדדי
1.80/1.50 ס"מ

40 ₪

מתקן לייבוש כביסה
איכותי ביותר
(תוצרת תורכיה)

40 ₪

2 סלסלות בד
איכותיות

15 ₪

סט מגירות מבד לאיחסון

15 ₪

3 קופסאות איחסון הרמטיות
+קליפס סגירה

10 ₪

מעמד 4+ מגירות ראטן

100 ₪

מבחר מפות בד טרלין

20 ₪

מגוון ענק של צעיפים
לנשים

6 ₪

כובע צמר שחור
איכותי

3 ₪

אוזניות צמר שחור
לאוזניים

3 ₪

כוס תרמי לשתיה
חמה/קרה
+ידית

5 ₪

מבחר מסגרות מעץ
צבעוניות

6 ₪

מגוון מסגרות תמונה
A4

5 ₪

בקבוק חם
לרפואה

10 ₪

כובע+צעף צמר תואם
ילדים

8 ₪

מטריה שחורה
+כיסוי פלסטיק
להורדת הגשם
(גדולה)

15 ₪

SHOP SHOP
רשת המציאות של ישראל
שופ-שופ

מגפיים לילדים

15 ₪

מגוון ענק של נעלי בית
ילדים/נשים

8 ₪

מרכז רימונים אהרונוביץ 12
(השומד לשעבר-צמוד ליש חסד-מול מכבי אש)
א'-ה' 10:00-21:30 ו' 9:00-13:30
חניה חינם בחניון רימונים לקונים מעל 50 ₪
ירושלים: סניף חדש! תחנה מרכזית קומה ג' (מול הרציפים)

*ט.ל.ח. המבצע עד גמר המלאי או עד תאריך י' בטבת, התמונות להמחשה בלבד, מוגבל ל-3 יח' ללקוח.

טעמי החנוכה

וחלב

סופגניה

חנוכיה

היכוננו לחידון
טעמי החנוכה!

פרטים בטלמסר: 03-3739000

למהדרין יש
תנובה

תנובה מזמינה אתכם לחגוג את חנוכה למהדרין
עם ארוחות חלביות בטעם של הבית
ומאחלת חנוכה שמח לא כל בית ישראלי